

AMPUMA-ASEVÄKIVALTA RUOTSISSA JA SEN ENNALTAEHKÄISY

Joel Luodelahti

3/2022

ESIPUHE

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli perehtyä Ruotsin ampuma-aseväkivaltilanteeseen sekä siihen, miten kyseiseen ampuma-aseväkivaltaan on puututtu Ruotsissa ja miten sitä on mahdollista ennaltaehkäistä. Lisäksi tarkoituksena oli saada käsitys siitä, minkälainen tilannekuva Suomessa on tällä hetkellä ampuma-aseväkivallan suhteen. Ruotsissa tilanne on jo pitkään ollut vakava ja Suomessa on vasta viime aikoina havahduttu siihen, että Suomi on pienemmässä mittakaavassa menossa samaan suuntaan kuin Ruotsi. Ruotsi on varoittava esimerkki siitä, miten voi käydä muun muassa jengiytymisen, asumissegregaation sekä ennen kaikkea ampuma-aseväkivallan suhteen, jos tilanteeseen ei puututa ajoissa. Suomessa peli ei vielä ole menetetty, mutta aika toimia on nyt! Toivoisin, että opinnäytetyöni auttaisi sen lukijaa ymmärtämään tilanteen vakavuutta Ruotsissa vallitsevasta ampuma-aseväkivaltilanteesta ja inspiroimaan tulevia tutkimuksia aihepiiriin liittyen. Ongelman ymmärtäminen on avain sen ratkaisemiseen.

Koen, että onnistuin opinnäytetyössäni tuomaan edellä mainitut asiat selkeästi esille, joka myös oli opinnäytetyöni tavoite. Haluan esittää kiitoksen, opiskelija- sekä työtovereilleni, joiden kanssa olen päässyt keskustelemaan aiheesta. Kiitokset myös ohjaaville opettajilleni Esa Vuoriselle ja Ilkka Lukkarille.

Helsingissä 21.03.2022

Joel Luodelahti

TIIVISTELMÄ

Joel Luodelahti: Ampuma-aseväkivalta Ruotsissa ja sen ennaltaehkäisy

Opinnäytetyön muoto: Dokumenttianalyysi

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Esa Vuorinen & Ilkka Lukkari

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämä tutkimus käsittelee ampuma-aseväkivaltilannetta Ruotsissa sekä miten siihen on puututtu ja miten sitä on pyritty ennaltaehkäisemään. Lisäksi tämä tutkimus käsittelee Suomen ampuma-aseväkivaltilannetta verrattuna Ruotsiin sekä arvioi mihin suuntaan Suomen tilanne on kehittymässä. Tutkimusmuoto tässä opinnäytetyössä on dokumenttianalyysi.

Tutkimuksen tarkoitus on kertoa sen lukijalle Ruotsissa vallitsevasta vakavasta ampuma-aseväkivaltilanteesta sekä tiedostaa Suomen riskialttius joutua samaan tilanteeseen. Kohderyhmä tälle tutkimukselle on aiheesta kiinnostuneet henkilöt, mutta etenkin aiheesta kiinnostuneet tutkijat. Ampuma-aseväkivaltaa on Ruotsissa tutkittu paljon, mutta koska ilmiö ei vielä ole rantautunut Suomeen sitä ei olla vielä Suomessa juurikaan tutkittu. Tämä tutkimus on pääosin käyttänyt ruotsinkielisiä tilastoja, tutkimuksia sekä muita lähteitä, jonka pohjalle tutkimus perustuu.

Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat sen, että Ruotsissa on vakava tilanne ampuma-aseväkivallan ja jengirikollisuuden suhteen. Ruotsissa tilanteeseen on puututtu liian myöhään, kun tilanne on jo eskaloitunut ja muodostunut yhdeksi Ruotsin yhteiskunnan vaikeimmaksi ongelmaksi. Ruotsissa on kuitenkin havaittu toimivia keinoja ampuma-aseväkivallan vähentämiseen, mutta ongelma on vielä kaukana ratkaisusta. Suomessa ei vielä ole samantyyppistä ilmiötä ampuma-aseväkivallan suhteen, mutta tilanne on viime vuosina kehittynyt huonompaan suuntaan. Tutkimuksen johtopäätökset ovat, että Suomen on toimittava ajoissa ennaltaehkäisyn kautta, jotta Ruotsin kaltainen jengirikollisuus ja ampuma-aseväkivalta ei pääse vakiintumaan Suomen yhteiskuntaan.

Sivumäärä: 32

Tarkastuskausi ja vuosi: 3/2022

Avainsanat: Ampuma-aseväkivalta, ampuma-aseväkivalta Ruotsissa, ampumiset, jengirikollisuus, ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisy, dokumenttianalyysi

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
2. TUTKIMUSMENETELMÄ- JA KYSYMYKSET	1
2.1 Tutkimuskysymykset.....	2
2.2 Dokumenttianalyysi	2
2.3 Lähteistä.....	3
3. AMPUMA-ASEVÄKIVALTA RUOTSISSA.....	5
3.1 Ampumisten tilastointi Ruotsissa	5
3.2 Ampumiset Ruotsissa 2016–2021	5
3.3 LUA ja URBAN-15 alueet	6
3.4 Ampumisten voimakas lisääntyminen Ruotsissa.....	8
3.5 Nuoret miehet ja ampuma-aseväkivalta Ruotsissa	9
3.6 Laittomat aseet Ruotsissa	9
3.7 Jengirikollisuus Ruotsissa.....	10
3.8 Rikollisten väliset konfliktit	10
4. AMPUMA-ASEVÄKIVALTA SUOMESSA VERRATTUNA RUOTSIIN	11
4.1 Ampumiset Suomessa.....	12
4.2 Ongelma-alueet Suomessa	13
4.3 Jengirikollisuus Suomessa	14
5. AMPUMA-ASEVÄKIVALTAAN PUUTTUMINEN JA ENNALTAEHKÄISY	15
5.1 Ampuma-aseväkivallan ehkäisyn teoriapohja	15
5.2 Group violence intervention (GVI).....	16
5.3 Ampuma-aseväkivaltaan puuttuminen Ruotsissa.....	17
5.3.1 Sluta Skjut – Projekti.....	17
5.3.2 Trefas – Projekti	18
5.3.3 Operation Rimfrost	19

5.3.4 Poliisin isku kryptattuihin sovelluksiin.....	20
5.3.5 34-punktsprogrammet.....	21
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	21
7. POHDINTA.....	23
7.1 Prosessista ja sen haasteista	23
7.2 Lähdekriittisyys ja tutkimuksen eettisyys.....	25
7.3 Jatkotutkimusaiheet.....	26
8. LÄHTEET	28

1. JOHDANTO

Ampuma-aseväkivalta Ruotsissa on herättänyt jo pitkään huomiota ja aiheesta uutisoidaan vähän väliä myös Suomessa. Tappava aseväkivalta on pääsääntöisesti viime vuosina laskenut ympäri Eurooppaa, mutta Ruotsissa se on lisääntynyt. Itse olen asunut ensimmäiset kahdeksantoista vuotta elämästäni Ruotsissa ja käynyt koulut lukiota myöten siellä. Itse koin aina Ruotsin pohjimmiltaan turvalliseksi maaksi, mutta tiedostin kuitenkin, että tietyillä alueilla ei kannattanut liikkua. Lukiossa 2018 tein lopputyön aiheesta ”Ampuma-aseväkivalta yleistyy Ruotsissa”, jossa tutkin eri syitä lisääntyneelle ampuma-aseväkivallalle.

Nyt kolme vuotta myöhemmin, viimeinen opiskeluvuosi Poliisiammattikorkeakoulussa on käynnistynyt ja opinnäytetyön aihe on lyöty lukkoon. Jälleen kerran haluan tutkia ja pohtia Ruotsin vakavaa ampuma-aseväkivaltatilannetta. Tällä kertaa poliisin näkökulmasta. Haluan ennen kaikkea pohtia aseväkivaltatilannetta Ruotsissa ratkaisukeskeisesti ja tutkia mitä keinoja on olemassa ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä mitä menetelmiä Ruotsissa on käytetty. Tarkoituksena on myös tutkia menetelmien toimivuutta ja sitä, miten niitä voitaisiin käyttää Suomessa, jotta Suomessa välttäisi ajautumisesta samaan tilanteeseen kuin Ruotsissa ampuma-aseväkivallan suhteen.

Opinnäytetyöni on dokumenttianalyysi ja tavoitteena on analysoida jo olemassa olevaa aineistoa, jonka perusteella pyrin vastaamaan tutkimuskysymyksiini. Tulen hyödyntämään sekä ruotsin- että suomenkielistä aineistoa.

Ampuma-aseväkivalta Ruotsissa ja sen ennaltaehkäisy on todella ajankohtainen aihe ja tällä hetkellä yksi Ruotsin yhteiskunnan isoimmista ongelmista. Aihe on työelämän kannalta hyödyllinen siinä mielessä, että Suomessa ollaan jo poliisissa tiedostettu Ruotsissa vallitseva ongelmatilanne ja tavoitteena on välttää samanlaista kohtaloa. Toivon mukaan opinnäytetyötäni voitaisiin hyödyntää erilaisten ennaltaehkäisymallien arvioimiseen liittyen ampuma-aseväkivaltaan. Opinnäytetyöni on myös ensimmäinen Poliisiammattikorkeakoulussa tehty tutkimus Ruotsin ampuma-aseväkivaltatilanteesta, joka mahdollistaa sen, että aiheesta voidaan jatkossa tehdä jatkotutkimuksia, joissa on mahdollista hyödyntää tätä tutkimusta.

2. TUTKIMUSMENETELMÄ- JA KYSYMYKSET

Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmä on dokumenttianalyysi. Valitsin kyseisen tutkimusmuodon, koska siinä ei ole yhtä tarkkoja määrämuotoisuuksia niin kuin monessa muussa tutkimustyyppissä. Käyttämällä dokumenttianalyysiä tutkimusmenetelmänä pystyn vertailemaan eri aihealueeseen liittyviä tutkimuksia sekä muuta saatavilla olevaa aineistoa ja tekemään niiden pohjalta johtopäätöksiä. Tutkimukseni aineistona toimivat internet-lähteet sekä aiheeseen liittyvä kirjallisuus. Työni tarkoituksena on kertoa Ruotsissa vallitsevasta ampuma-aseväkivaltatilanteesta ja analysoida

erilaisia ampuma-aseväkivaltaan liittyviä ennaltaehkäisymalleja. Aiheesta on saatavilla runsaasti ruotsinkielistä materiaalia, jota tulen pääosin hyödyntämään. Työni tarkoituksena on myös arvioida ampuma-aseväkivaltaan liittyviä ennaltaehkäisymalleja siitä näkökulmasta, että ovatko ne toimivia ja voitaisiinko niitä myös käyttää Suomessa.

2.1 Tutkimuskysymykset

Onko Ruotsissa löydetty toimintamalleja, joiden avulla voidaan vähentää ampuma-aseväkivaltaa ja miten ampuma-aseväkivaltaa on pyritty ennaltaehkäisemään?

Mikä tilanne Suomessa on tällä hetkellä aseväkivallan suhteen verrattuna Ruotsiin ja mihin suuntaan Suomi on menossa?

Miten Suomessa voidaan ennaltaehkäistä samaan tilanteeseen joutumista kuin Ruotsissa aseväkivallan suhteen?

2.2 Dokumenttianalyysi

Dokumenttianalyysi, eli kirjallisten lähteiden analyysi, on tutkimusmenetelmä, jolla analysoidaan kaikkea todennettavissa olevaa tutkimusaineistoa, jota ei voida saada kasaan suorien sekä välittömien havaintojen perusteella. Dokumenttianalyysissä ei kerätä aineistoa haastattelemalla tai kyselylomakkeilla. Sen sijaan kerätään jo saatavilla olevaa aineistoa, jota on julkaistu muuta tarkoitusta varten. Dokumenttianalyysiä on myös mahdollista hyödyntää esitutkintana toisella tutkimusmenetelmällä suoritettavassa tutkimuksessa. Uuden ilmiön tutkimisessa auttaa käydä läpi valmiita dokumentteja, josta käy ilmi muun muassa miten muut ovat menelleet ja minkälaista tietoa aiheesta on saatavilla (Sivonen, 2017, 17.)

Uuden aineiston kerääminen saattaa joskus olla jopa mahdotonta, jonka vuoksi jo saatavilla olevan materiaalin käyttö voi useasti olla taloudellisempi ja käytännöllisempi vaihtoehto. Dokumenttianalyysissä voidaan hyödyntää monipuolisesti erilaista lähdeaineistoa, kuten esimerkiksi tilastoja, kirjallisuutta, asiantuntijoiden julkisuuteen antamat haastattelut sekä sanomalehti- ja aikakauslehtiartikkelit (Anttila, 2014.)

Dokumenttianalyysin tavoite on aineiston johdonmukainen analysointi sekä selkeän kuvauksen tuottaminen sanallisessa muodossa. Materiaalin käsittely tapahtuu dokumenttianalyysissä tulkinnan ja loogisen päättelyn avulla. Materiaalin analysoinnissa voidaan ilmeisen sisällön lisäksi analysoida dokumentteihin piilotettuja viestejä. Tärkeää dokumenttianalyysissä on keskittyä siihen, miten asiat on tuotu esille ja kuinka niitä perustellaan (Sivonen, 2017, 17–18.)

Tutkimusprosessi dokumenttianalyysissä koostuu aineiston valmistelusta, aineiston analyysistä sekä pelkistämisestä ja viimeisenä tulosten tulkinnasta ja johtopäätöksistä. Aineistoa analysoides-

sa voidaan dokumenttianalyysissä käyttää joko teorialähtöistä ja teoriaohjauksellista sisältöanalyysiä tai aineistolähtöistä sisältöanalyysiä. Itse tutkimusprosessi alkaa sillä, että aineisto luetaan useamman kerran läpi, jonka jälkeen aineisto luokitellaan ja pyritään löytämään yhteyksiä aineiston ja valitun teorian välillä. Viimeisenä pyritään teorian kautta kytkemään luokiteltu aineisto lopputulokseen (Siivonen, 2017, 18.)

Dokumentit, joita on käytetty aineistossa, voidaan jakaa alkuperäisiin ja toissijaisiin lähteisiin. Alkuperäinen lähde tarkoittaa, että asianosainen on itse laatinut sen. Sekundäärinen lähde tarkoittaa, että lähteessä toistetaan alkuperäistä dokumenttia. Dokumenttien lähdekriittisyyteen on syytä kiinnittää sitä enemmän huomiota, mitä useamman kerran alkuperäistä dokumenttia on toistettu. Dokumenttianalyysin heikkous on, että materiaali on monesti luotu muuta tarkoitusta varten ja tutkija ei pysty vaikuttamaan asiaan mitenkään (Siivonen, 2017, 18.)

Olenneisimman tiedon saamiseksi dokumenttianalyysissä on muutama yleispätevä ohje. Ensimmäisenä kannattaa aloittaa tiedonhaku yleisistä lähteistä, kuten hakuteoksista, jonka jälkeen voi edetä erityisteoksiin. Seuraavaksi kannattaa tarkistaa käytetyt lähteet käytetyssä tietokirjallisuudessa ja pohtia, mikä niiden anti on aiheen kannalta. Viimeisenä on hyvä muistaa, että kannattaa aloittaa myöhemmistä teoksista, jossa tieto on mahdollisimman tuoretta ja lähdemerkinnät yleensä hyvin kattavat. Myöhempien teoksien läpikäymisen jälkeen on hyvä palata ajassa taaksepäin ja perehtyä myös aikaisempiin teoksiin (Anttila, 2014.)

Tänä päivänä haaste ei useasti niinkään piile aiheeseen liittyvän tiedon löytämisessä, vaan oikean tiedon löytämisestä tietomassan keskeltä. Aiheeseen liittyviä yleiskatsauksia ja niihin liittyvät tutkimusraportit löytyvät muun muassa bibliografisista teoksista, joita voi löytää kirjastoista. Tutkielmien tiivistelmäluetteloista, eli abstrakteista, voi myös löytää aiheeseen liittyvää hyvää tietoa. Atk-haku eri tietokannoista hakusanoilla on yksi tapa löytää tiivistelmiä ja muita lähteitä. Dokumenttianalyysissä on kuitenkin syytä muistaa lähdekritiikki, sillä se on tärkeä analyysin luotettavuustarkastelussa (Anttila, 2014.)

2.3 Lähteistä

Tutkimukseni lähteinä olen käyttänyt monipuolisesti erilaista saatavilla olevaa aineistoa. Ensisijaisesti internet-lähteitä. Tutkimukseni ollessa dokumenttianalyysi, oli internet-lähteiden käyttäminen ja hyödyntäminen helpoin ja taloudellisin vaihtoehto. Valtaosa lähteistäni on ruotsinkielisiä, jotka olen suomentanut tutkimustani varten, mutta olen myös käyttänyt suomalaisia lähteitä sekä englanninkielistä aineistoa. Karkeasti lueteltuna olen käyttänyt tutkimuksessani neljää erityyppistä lähdeaineistoa. Nämä erityyppiset lähdeaineistot ovat viranomaisten julkaisemat tiedotteet ja tilastot, tutkimukset, asiantuntijalausunnat sekä artikkelit ja uutiset. Monipuolisten lähteiden tarkoitus tässä tutkimuksessa on, että asioita ei esitettäisi vain yhdestä näkökulmasta. Monen erityyppisen lähteen

kertoessa samaa tarinaa maalautuu lukijalle erilainen käsitys aihealueesta verrattuna siihen, että lähdeaineisto olisi yksipuolista.

Viranomaiset, joita tässä tutkimuksessa on käytetty lähdeaineistona koostuvat Ruotsin hallituksesta, poliisista, rikostorjuntaneuvostosta sekä vankienhoidosta. Tässä tutkimuksessa löytyy tiedotteita kaikilta edellä mainituilta viranomaisilta, kuitenkin pääosin poliisilta. Osa tutkimuksesta löytyvistä tilastoista ja kaavioista on myös Ruotsin poliisin internet-sivuilta. Tässä tutkimuksessa olevat viranomaisten laatimat tutkimukset ovat puolestaan vain ja ainoastaan Ruotsin rikostorjuntaneuvoston tuottamia.

Ruotsin rikostorjuntaneuvosto on oikeusministeriön alaisuudessa toimiva viranomainen, joka pyrkii vähentämään rikollisuutta ja lisäämään turvallisuutta yhteiskunnassa. Tämä tapahtuu hankkimalla ja jakamalla tietoa rikollisuudesta, rikostorjunnasta sekä ennaltaehkäisevästä työstä. Ruotsin rikostorjuntaneuvosto toimii ensisijaisesti Ruotsin hallituksen ja oikeuslaitoksen tehtävällä, joille he muun muassa tuottavat tutkimuksia (Brå, 2022.)

Kuten aiemmin mainittu, on tässä tutkimuksessa myös hyödynnetty muita tutkimuksia lähdemateriaalina. Lähdemateriaalin tutkimuksiin sisältyy ruotsalaisia, suomalaisia sekä englanninkielisiä tutkimuksia. Suurin osa lähdemateriaalin ruotsalaisista tutkimuksista ovat Ruotsin rikostorjuntaneuvoston suorittamia, mutta joukossa on myös esimerkiksi kriminologien tutkimuksia. Nämä tutkimukset käsittelevät pitkälti tämän opinnäytetyön aihetta, eli ampuma-aseväkivaltaa Ruotsissa. Suomalaiset ja englanninkieliset tutkimukset, joita on tämän tutkimuksen lähdemateriaalina, toimivat lähinnä teoriapohjana muun muassa tutkimusmenetelmään sekä ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisyyn.

Asiantuntijalausunnot, joita löytyy tämän tutkimuksen lähdemateriaalista ovat pääosin lausuntoja, jotka on poimittu eri artikkelien haastatteluista. Asiantuntijalausunto koskien ampumisten tilastointia Suomessa on kuitenkin otettu suoraan sähköpostikeskustelusta.

Viimeinen lähdetyyppi, joka ilmenee tässä tutkimuksessa, on artikkelit ja uutiset. Kyseiset artikkelit ja uutiset ovat poimittu pääosin eri lehtien verkkosivuilta. Näihin lehtiin kuuluu sekä ruotsalaisia, että suomalaisia lehtiä. Ruotsalaiset lehdet, joita on käytetty eniten tässä tutkimuksessa lähdemateriaalina ovat Svenska Dagbladet ja Dagens Nyheter. Nämä kaksi lehteä kuuluvat molemmat Ruotsin suosituimpiin ja luetuimpiin aamulehtiin. Ruotsalaisia artikkeleita ja uutisia on tutkimuksen lähdemateriaalissa myös SVT Nyheter, MSN Nyheter, Forskning.se, Dagens Arena sekä Metro. Suomalaisia lähdemateriaaleja, joista on poimittu uutisia ja artikkeleita tähän tutkimukseen, ovat Iltalehti, Iltasanomat, Hufvudstadsbladet, Helsingin uutiset sekä julkari.fi.

Tutkimuksen lähdemateriaalissa on paljon vaihtelua, mutta valtaosa eri lähteistä kertoo kuitenkin samaa tarinaa. Se on se, että Ruotsissa ammutaan paljon ja töitä tehdään ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisemiseksi. Tutkimuksen lähdekriittisyyttä käsitellään osiossa 7.2.

3. AMPUMA-ASEVÄKIVALTA RUOTSISSA

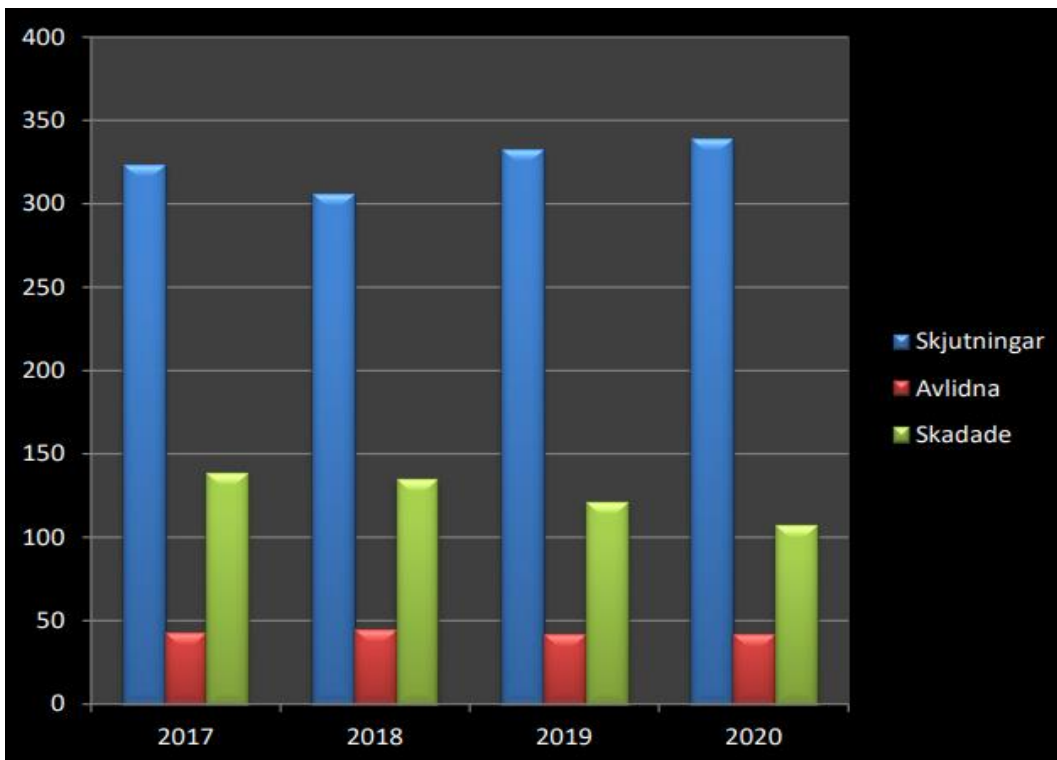
Historiallisesti katsottuna Ruotsi on ollut tilastojen pohjalla rikollisuuden ja ampuma-aseväkivallan suhteen. Pohjimmiltaan Ruotsi on turvallinen maa, mutta viime vuosina ampumisvälikohtaukset on yleistynyt radikaalisti ja Ruotsi on ollut tilastojen kärjessä ampuma-aseväkivallan suhteen verrattuna moneen muuhun Euroopan maahan. Vakavan rikollisuuden kehitys Ruotsissa on huolestuttava ja jos yhteiskunta ei puutu ongelmaan, tulee vakava rikollisuus vain lisääntymään (Polisen, 2021.) Viime aikoina jengirikollisuuteen liittyvät ampumiset on erityisesti ollut tapetilla. 19-vuotiaan ruotsalaisen räppäriin Nils Einár Grönberg ampuminen on varsinkin herättänyt paljon huomiota ruotsalaisessa mediassa. Einárin ampuminen tiedetään liittyvän jengirikollisuuteen (Svärd, 2021.)

3.1 Ampumisten tilastointi Ruotsissa

Marraskuusta 2016 lähtien Ruotsin poliisi on hallituksen toimeksiannosta tilastoinut Ruotsissa tapahtuneita ampumisia. Tilastointikelpoisiksi ampumisiksi on laskettu kaikki ampumiset, joissa on käytetty tuliasetta sekä ammuksia ja joista on saatavilla riittävä näyttö. Riittäväksi näytöksi on luokiteltu löytyneet luodit, hylsy, ampumisella aiheutuneet vauriot rakennuksessa sekä vammat ihmisessä. Riittäväksi näytöksi katsotaan myös, jos ampumiselle on enemmän kuin yksi ulkopuolinen silminnäkijä. Lisäksi ampumisen on pakko olla laitton ja eikä selkeästi vahinko, jotta se voidaan tilastoida (Polisen, 2021.)

3.2 Ampumiset Ruotsissa 2016–2021

Marras- ja joulukuussa 2016 Ruotsissa oli yhteensä 41 vahvistettua ampumista. Ampumisissa kuoli yhteensä 9 ihmistä ja 21 loukkaantui. Ennen marraskuuta 2016 tapahtuneita ampumisia ei ole Ruotsin poliisin toimesta tilastoitu samalla tarkkuudella. Alla taulukko Ruotsissa tapahtuneista vahvistetuista ampumisista 2017–2020. Taulukossa sininen palkki tarkoittaa ampumisia, vihreä palkki loukkaantuneita ja punainen palkki kuolleita (Polisen, 2021.)



Kuva 1. Ruotsin poliisin tilasto vahvistetuista ampumisista 2017–2020. Taulukossa sininen = ampumiset, punainen = kuolleet ja vihreä = haavoittuneet (Polisen, 2020.)

Kuten voimme havaita kuva numero 1, Ruotsissa on ollut yli kolmesataa vahvistettua ampumista vuosittain 2017–2020. Tilastot näyttävät samalta myös vuodelle 2021, jolloin Ruotsissa oli 342 vahvistettua ampumista, 115 loukkaantunutta ja 46 kuollutta (Polisen, 2021.)

3.3 LUA ja URBAN-15 alueet

Tietyillä alueilla Ruotsissa on enemmän ongelmia kuin toisilla. Nämä ongelma-alueet ovat alueita, jossa suhteessa muun muassa ammutaan huomattavasti enemmän kuin muualla Ruotsissa. Myös ampumiset ovat näillä alueilla yleisempiä kuin muualla. Kyseiset alueet ovat nimetty LUA ja URBAN-15 alueiksi. Ruotsin rikostorjuntaneuvoston 2015 vuoden analyysin mukaan ampumiset LUA ja URBAN-15 alueilla ovat jopa viisi kertaa yleisempiä 100 000 henkilöä kohden, kun muualla Ruotsissa. Analyysi osoitti myös, että kyseisillä alueilla ampumiset ovat myös suhteessa lisääntyneet eniten (Brå, 2015, 10.) Vuonna 2015 todettiin, että URBAN-15 alueet erottuvat myös muista Ruotsin kaupunginosista siten, että keskimäärin 80 % asukkaista alueilla ovat ulkomaalaistaustaisia (Brå, 2016).

Ruotsin hallitus on luokitellut 15 kaupunginosaa ”URBAN-15” alueiksi ja 23 aluetta ”LUA” alueiksi. URBAN-15 alueet ovat 15 kaupunginosaa yhdeksässä eri kunnassa, jotka sisältyvät Ruotsin hallituksen urbaaniin kehitystyöhön. LUA-alueet ovat taas 23 kaupunginosaa viidessätoista eri kunnassa, joilla oli valtion kanssa kehityssopimukset vuoteen 2012 asti. URBAN-15 ja LUA-alueet ovat toisin sanoen kehitysalueita Ruotsissa. Kehitysalueiden arvioinnissa on käytetty seitsemää eri indi-

kaattoria. Nämä indikaattorit ovat palkkatyössä käyvien määrä (20–64-vuotiaat), elatustukea nosta-
vien määrä (20–64-vuotiaat), nuorten määrä jotka ei käy koulua tai käy palkkatöissä (20–24-
vuotiaat), peruskoululaisten määrä kenellä on pätevyys käydä lukio, suhteellinen ero toimeentule-
villa sisään muuttavien sekä pois muuttavien välillä ja viimeisenä määrää rikosilmoituksia ja turvat-
tomuuden tunteita suhteessa rikoksiin. Näillä alueilla on paljon ulkopuolisuutta ja tavoitteena on
saavuttaa positiivinen sosioekonominen kehitys ja vähentää asumissegregaatiota. Asumissegre-
gaatiolla tarkoitetaan tässä yhteydessä, että väestö on pitkälti jakautunut alueille muun muassa
varallisuuden, koulutuksen sekä etnisyyden perusteella. Lisäksi tavoite näille alueille on saavuttaa
sosiaalisesti ja ekonomisesti kestävä asuinympäristöt sekä paremmat kouluarvosanat (Rege-
ringskansliet, 2012.)

Tabell 1 De 15 URBAN-områdena

<i>Kommun</i>	<i>Stadsdel</i>	<i>Län</i>
Stockholm	Rinkeby, Tensta	Stockholm
Södertälje	Ronna, Hovsjö	Stockholm
Malmö	Herrgården, Södra Sofielund	Skåne
Kristianstad	Gamlegården	Skåne
Landskrona	Centrum-Öster	Skåne
Göteborg	Gårdsten, Hjällbo, Norra Biskopsgården, Bergsjön	Västra Götaland
Borås	Hässleholmen	Västra Götaland
Trollhättan	Kronogården	Västra Götaland
Växjö	Araby	Kronoberg

Tabell 2 De 23 LUA-områdena

<i>Kommun</i>	<i>Stadsdel</i>	<i>Län</i>
Stockholm	Husby, Rågsved, Skärholmen	Stockholm
Södertälje	Fornhöjden, Geneta	Stockholm
Huddinge	Flemingsberg, Vårby, V Skogås	Stockholm
Haninge	Jordbro	Stockholm
Botkyrka	Alby, Fittja, Hallunda-Norsborg	Stockholm
Nacka	Fisksätra	Stockholm
Malmö	Fosie, Hyllie	Skåne
Uppsala	Gottsunda	Uppsala
Linköping	Skäggetorp	Östergötland
Norrköping	Klockartorpet	Östergötland
Jönköping	Öxnehaga	Jönköping
Halmstad	Andersberg	Halland
Gävle	Brynäs	Gävleborg
Sundsvall	Skönsberg	Västernorrland
Luleå	Hertsön	Norrbotten

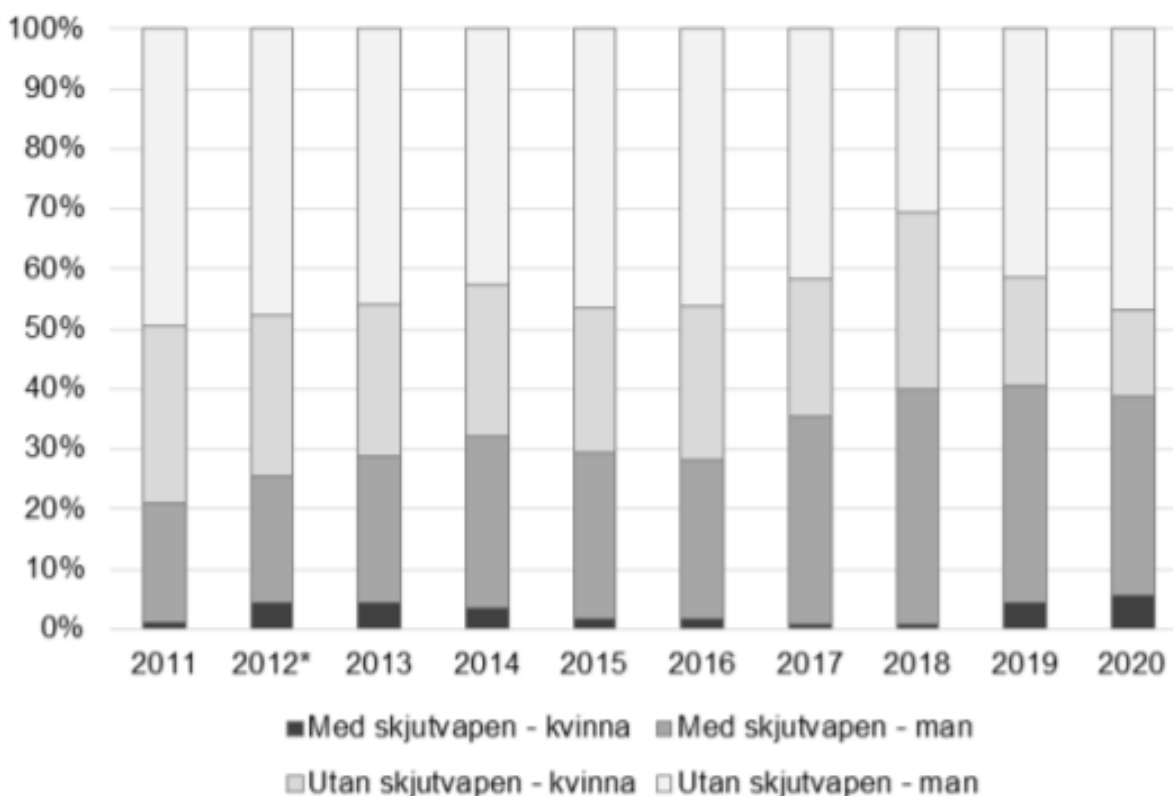
Kuva 2: Taulukot Ruotsin URBAN-15 sekä LUA alueista (Regeringskansliet, 2012).

Kuva numero 2 osoittaa ylhäällä Ruotsin URBAN-15 alueet ja alhaalla Ruotsin LUA-alueet. Va-
semmalta oikealle, ensimmäinen palkki kertoo kunnan, jossa alue sijaitsee. Toinen palkki kertoo
kaupunginosan, jossa alue sijaitsee ja kolmas palkki kertoo maakunnan, jossa alue sijaitsee. Kuten
kuvasta käy ilmi, sijaitsee suurin osa alueista Tukholman sekä Etelä-Ruotsin eri maakunnissa (Re-
geringskansliet, 2012.)

3.4 Ampumisten voimakas lisääntyminen Ruotsissa

2000-luvulla ampumiset Ruotsissa alkoivat lisääntymään voimakasta tahtia. Ruotsin rikostorjuntaneuvosto (Brå) teki vuonna 2015 analyysin Ruotsissa tapahtuneista ampumisista. Analyysissa on vertailtu tilastoja vuodelta 2006 ja 2014. Rikostorjuntaneuvoston käyttämien tilastojen mukaan vuonna 2006 vahvistettuja ampumisia oli 218 ja vuonna 2014 niitä oli 287. Tämä vastaa noin 32 % nousua kahdeksan vuoden aikana. Toinen tilasto osoittaa, että vuonna 2006 ampumisten johdosta loukkaantuneita ihmisiä oli 75, kun taas 2014, loukkaantuneiden ihmisten määrä oli kasvanut 111. Tämä puolestaan vastaa 48 % nousua kahdeksan vuoden aikana (Brå, 2015, 9.)

Vuonna 2011 ampumisten osuus tappavasta väkivallasta oli 21 %. Ampuma-asetta käytettiin siis noin joka viidennessä tapossa tai murhassa 2011. Vuonna 2020 ampumisten osuus tappavasta väkivallasta oli noussut melkein puolella, 39 %. Tämä tarkoittaa, että vuonna 2020, enemmän kuin joka kolmannessa murhassa tai tapossa käytettiin ampuma-asetta (Brå, 2021, 16.) Alla oleva kuva 3 havainnollistaa edellä mainitun.

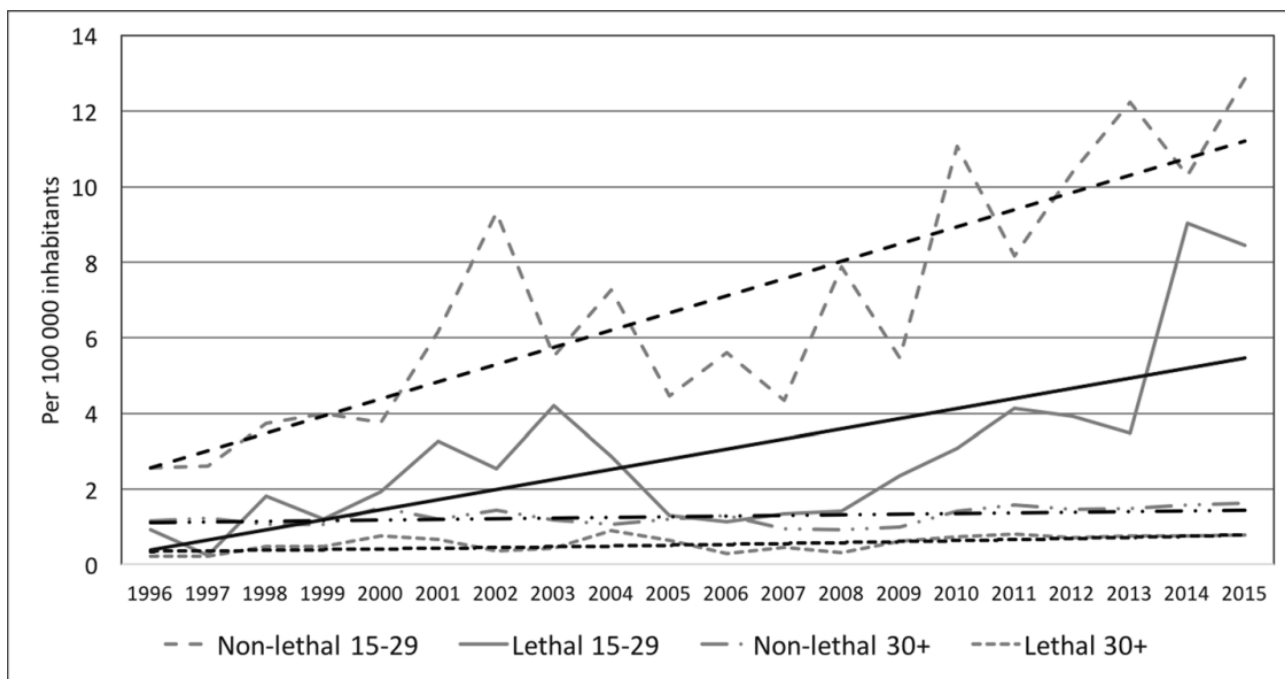


Kuva 3: Osuus tappavasta väkivallasta 2011–2020, jaettuna sen perusteella onko ampuma-asetta käytetty ja mikä uhrin sukupuoli on. Taulukossa musta = ampuma-aseella - naisuhri, vaaleanharmaa = ilman ampuma-asetta – naisuhri, tummanharmaa = ampuma-aseella – miesuhri ja valkoinen = ilman ampuma-asetta – miesuhri (Brå, 2021, 16.)

3.5 Nuoret miehet ja ampuma-aseväkivalta Ruotsissa

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana ampuma-aseväkivalta on kasvanut rajusti etenkin nuorten miesten keskuudessa Ruotsissa. Tutkimuksen ”Increased gun violence among young males in Sweden” mukaan 15–29-vuotiaiden miesten keskuudessa ampuma-aseväkivalta on noussut suhteessa enemmän Ruotsissa, kun muissa länsi-Euroopan maissa (Sturup ym, 2018, 375.)

1990-luvulla riski tulla ammutuksi Ruotsissa oli 15–29-vuotiaalla miehellä sama kuin 30-vuotiaalla ja vanhemmilla miehillä. Vuonna 2018 todennäköisyys tulla ammutuksi oli nelinkertaistunut 15–29-vuotiaalla miehillä suhteessa 30 vuotiaisiin ja vanhempiin miehiin. Sen lisäksi, että nuoret miehet ovat isommassa riskissä joutua ampumisen uhriksi, he myös todennäköisemmin itse syyllistyvät ampumisiin. Tappavissa ampumisissa Ruotsissa 100 000 asukasta kohden, jossa ampujana on ollut 15–29-vuotias mies, on ampumistapaukset nousseet yhdestä seitsemään vuosien 1996–2015 välillä. Ei-tappavissa ampumisissa Ruotsissa 100 000 asukasta kohti, jossa ampujana on ollut 15–29-vuotias mies, on ampumiset taas nousseet kolmesta kahteentoista vuosien 1996–2015 välillä (Sturup ym, 2018, 370–371.) Alla kuva 4, joka kuvaa ilmiötä.



Kuva 4: Tappavat ja ei tappavat ampumiset Ruotsissa 100 000 asukasta kohti 1996–2015, jossa tekijä on 15–29-vuotias mies verrattuna 30 vuotta tai vanhempiin miehiin rikosepäilyjen rekistereiden mukaisesti. Taulukossa harmaa = havaittu ja musta = lineaarinen trendi. (Sturup ym, 2018, 371.)

3.6 Laittomat aseet Ruotsissa

Metsästyksen myötä noin 15 % Ruotsin asukkaista omistaa ampuma-aseen. Ruotsissa on siis varsin paljon laillisia ampuma-aseita. Ampuma-aseväkivalta Ruotsissa linkittyy kuitenkin lähes täysin

laittomiin ampuma-aseisiin. Ruotsin poliisin tiedusteluraportissa vuodelta 2013 käy ilmi, että suurin osa kaikista ampuma-aseista, joita käytetään rikollisissa ympäristöissä, ovat laittomia ja, että suurin osa aseista on kotoisin Balkanilta. Vielä ei tiedetä, onko laittomien ampuma-aseiden määrä Ruotsissa korkeampi, kun muissa maissa vai käytetäänkö niitä vain enemmän Ruotsissa rikollisissa ympäristöissä (Sturup ym, 2018, 374.)

3.7 Jengirikollisuus Ruotsissa

Organisoitu rikollisuus on Ruotsissa suhteellisen uusi ilmiö siihen verrattuna, miten vakiintunutta se on monessa muussa maassa. Vasta 1990-luvun alussa Ruotsissa alkoi ilmestymään rikollisia yhteenliittyviä, jotka kasvoivat nopeaa vauhtia ja muodostivat vakavaa uhkaa yhteiskunnalle (Rikskriminalpolisens, 2004.) 1990-luvun puolivälissä Ruotsissa oli muutamia isompia jengejä. Nämä jengit koostuivat moottoripyöräjengeistä sekä parista yhdistetystä verkostoituneesta etnisestä ryhmästä. Tänä päivänä verkostoituneita jengejä sekä katujengejä on kymmeniä, joissa on kymmeniä jäseniä ympäri koko Ruotsia. Rikollisjengit keskittyvät enemmän tai vähemmän organisoituun toimintaan ja yleisin tavoite on saada nopeasti paljon rahaa. Kyseiset rikollisjengit keskittyvät rikoksiin, kuten esimerkiksi huumausainekauppaan, salakuljetukseen, asekauppaan, kiristykseen ja ryöstöihin (Johansson 2007.)

Ruotsin yhteiskunnassa on siis nykyään olemassa hyvin vakiintuneita katujengejä. Ruotsin katujengit muistuttavat toiminnaltaan vastaavia jengejä eri maissa ja mantereilla. Suurin osa katujengeistä koostuu viidestäkymmenestä tai vähemmästä jäsenestä ja kyseisten jengien elinkaari on yleensä korkeintaan kymmenen vuotta. Katujengien jäsenet ovat suurimmaksi osaksi nuoria tai nuoria aikuisia, jotka ovat kotoisin sosioekonomisesti ongelma-alueilta ja ovat joko ensimmäisen tai toisen sukupolven maahanmuuttajia (Rostami 2013, 134.) Toisin kuin moottoripyöräjengit, jotka erottuvat prosenttimerkillä liiveissä, katujengit käyttävät tatuointeja sekä collegepaitoja omina symboleina (Rostami 2013, 16).

3.8 Rikollisten väliset konfliktit

Merkittävä osa ampumisista Ruotsissa ovat rikollisten välisiä konflikteja. Vuosien 2008–2013 välisenä aikana 48 % kaikista Ruotsissa tapahtuneista ampumisista oli rikollisten välisiä konflikteja. Vastaavasti vuosien 1990–1995 välisenä aikana rikollisten väliset konfliktit muodostivat vain 18 % kaikista Ruotsista tapahtuneista ampumisista (Brå, 2017, 259.) Rikollisten väliset konfliktit saattavat johtua rikollisjengien välisistä markkinaosuuksista liittyen esimerkiksi huumekauppaan tai velkojenperintään. Brå:n tutkimuksen mukaan useimmiten on kuitenkin kyseessä henkilökohtaiset kunnianloukkaukset ja uhat, jotka ovat kohdistuneet rikollisjengin jäseneneen. Kunnianloukkaukset ja uhkaukset kyseenalaistavat loukatun statuksen rikollisjengissä. Henkilö, kenen statusta on loukattu, ryhtyy kostotoimenpiteisiin, jotka useasti johtavat ampumisiin. Eräs poliisi on nimennyt kyseiset ampumiset ”solvausampumisiksi” (Brå, 2017, 260–261.) Tilastollisesti ei ole tiedossa minkä tyyppi-

set ampumiset ovat yleisimpiä rikollisten välisissä konflikteissa. Yhteinen tekijä suurelle osalle rikollisten välisissä ampumisissa on kuitenkin se, että ampumiset ovat yleensä suunniteltuja. Toisin sanoen tämä tarkoittaa, että ampumiset ovat harvemmin sen tilanteen yhteydessä, kun konflikti syntyy. Sen sijaan ampuja useimmiten etsii uhrinsa käsiinsä myöhemmässä vaiheessa, jolloin ampuminen tapahtuu (Brå, 2017, 262–263.)

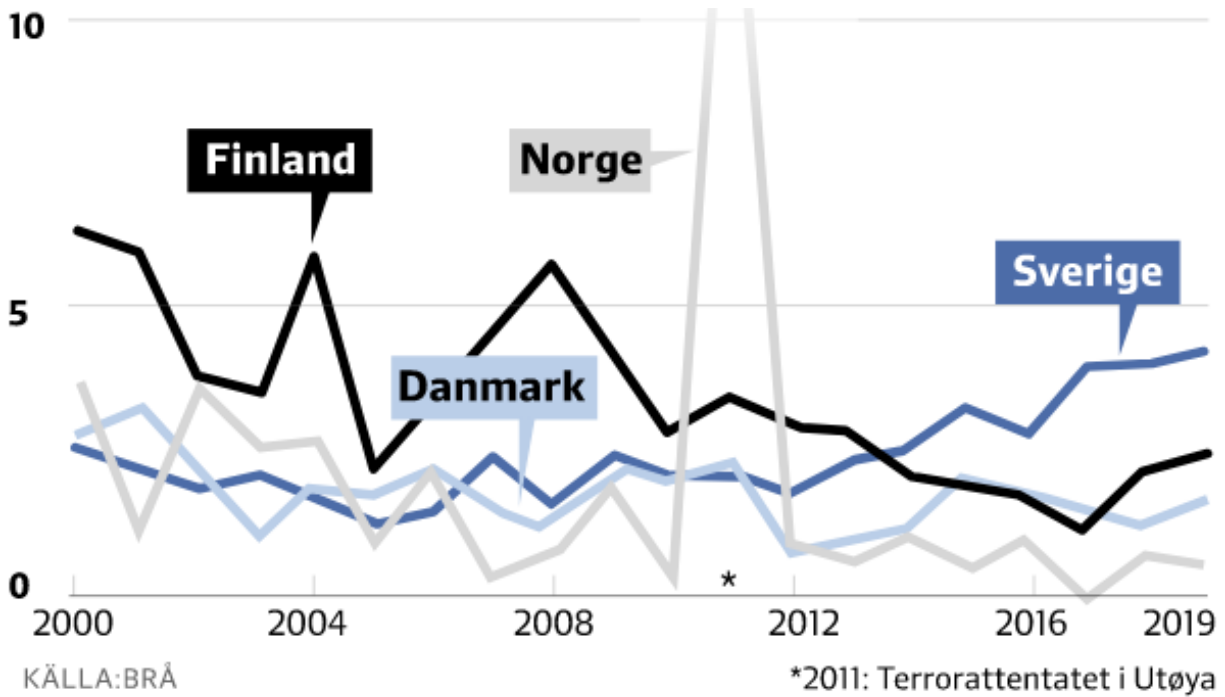
Alla olevasta kuvasta numero 5 on havaittavissa, miten tappava väkivalta on lisääntynyt rikollisten välisissä konflikteissa vuosien 2005 ja 2017 välillä. Vuosina 2004–2007 tapaukset, joissa rikollisten väliset konfliktit johtivat kuolemaan, olivat keskimäärin 10 kuolemaa vuodessa. Kymmenen vuotta myöhemmin, vuosina 2014–2017, rikollisten väliset konfliktit, jotka johtivat kuolemaan, olivat keskimäärin 30 kuolemaa vuodessa (Brå, 2020.)



Kuva 5: Tappavan väkivallan määrä rikollisten välisissä konflikteissa 2005–2017 (Brå, 2020).

4. AMPUMA-ASEVÄKIVALTA SUOMESSA VERRATTUNA RUOTSIIN

Suomessa ei olla tilastoitu ampumisia samalla tarkkuudella kuin Ruotsissa. Tämä tarkoittaa, että tilastojen saamiseksi pitäisi tietoa kaivaa poliisin eri tietojärjestelmistä, joka olisi erittäin pitkäkestoinen prosessi (Hätönen, 2021). Tämän vuoksi tässä tutkimuksessa tullaan vertailemaan pääpiireittäin Suomen ja Ruotsin ampuma-aseväkivaltatilannetta sen tiedon pohjalta mitä on saatavilla. Esimerkiksi Ruotsin rikostorjuntaneuvoston tilastoista pystytään hyvin vertaamaan tappavaa ampuma-aseväkivaltaa Pohjoismaissa per miljoona asukasta. Kyseisessä taulukossa on kaikki muut Pohjoismaat, paitsi Islanti.



Kuva 6: Tappavan ampuma-aseväkivallan uhrin per miljoona asukasta Pohjoismaissa (Brå, 2021, 46).

Kuten kuva numero 6 käy ilmi tappava ampuma-aseväkivalta on kaikista selkeimmiten ollut viime vuosina nousussa Ruotsissa muihin Pohjoismaihin verrattuna. Suomen korkeat tasot taulukon alkupäässä johtuvat siitä, että tilastoon on myös otettu mukaan veitsellä aiheutettu tappava väkivalta. Taulukon keskellä oleva piikki Suomen tilastossa johtuu Suomessa tapahtuneista kouluampumisista ja Norjan korkea piikki johtuu Utøyan saarella tapahtuneesta terrori-iskusta (Brå, 2021, 46.)

Hufvudstadsbladetin artikkelissa ”Finland har färre dödsjutningar än Sverige, men fler mord” käy ilmi, että Ruotsissa ampuma-aseväkivalta ja varsinkin tappava ampuma-aseväkivalta on huomattavasti yleisempiä, kuin Suomessa, jossa paljon harvemmin esiintyy ampumisia. Artikkelissa on haastateltu Tukholman yliopiston kriminologian professoria Jerzy Sarneckia. Sarneckin mukaan Suomessa murhat ovat kuitenkin yleisempiä, kuin Ruotsissa, kun vertaa asukasta kohti. Suomessa tappava ampuma-aseväkivalta on siitä huolimatta harvinaista ja murhat tapahtuvat yleisimmin veitsellä tekijän ollessa alkoholin vaikutuksen alaisena (Hakala, 2019.)

Poliisihallituksen Pekka Heikkinen toteaa samassa artikkelissa, että Ruotsin tilannetta seurataan tarkasti, koska hyvässä sekä huonossa, asiat, jotka ilmenevät Ruotsissa, ilmenevät useasti muuttaman vuoden sisällä myös Suomessa (Hakala, 2019).

4.1 Ampumiset Suomessa

Kuten edellisessä osiossa käy ilmi ovat ampumiset ja varsinkin tappava ampuma-aseväkivalta harvinaisia Suomessa. Verrattuna Ruotsiin, jossa ampumiset ovat hyvin yleisiä, etenkin ongelmia-

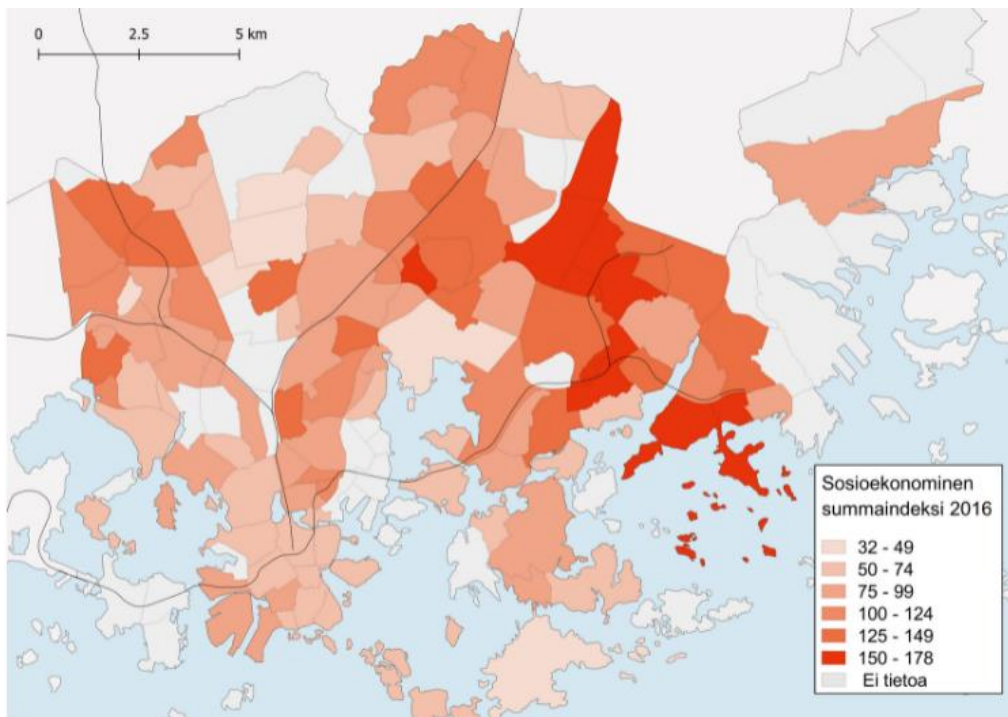
alueilla, ei Suomessa ole vastaavaa ilmiötä vielä käsillä. Suomessa ampumiset ovat enemmän tähän mennessä linkittyneet poikkeaviin yksilöihin, kuin katujengeihin ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Suomessa eniten huomiota saaneet ampumiset ovat Jokelan ja Kauhajoen kouluampumiset.

Vuoden 2007 kouluampumisessa Tuusulan Jokelassa oppilas ampui kahdeksan henkeä kuoliaaksi ja kuoli itse myöhemmin itseaiheutettuihin vammoihinsa. Vuonna 2008 seurasi kouluampuminen Kauhajoella. Kauhajoen kouluampumisessa koulussa opiskellut mies ampui kymmenen henkeä sekä itsensä kuoliaaksi. Kuolleiden lisäksi molemmissa ampumisissa oli loukkaantuneita (Lassfolk-Feodoroff, 2019.)

4.2 Ongelma-alueet Suomessa

Rikollisuus ja sosiaaliset ongelmat kasautuvat useasti alueille ja kaupunginosiin, jossa väestöllä on sosioekonomisia ongelmia. Helsingissä ja Espoossa turvattomuuden kokemukset ovat kytkeytyneitä asuinalueiden väestölliseen koostumukseen. Turvattomuus on kasvanut niillä alueilla missä on eniten sosiaalisia ongelmia. Nämä alueet ovat Itä- ja Koillis-Helsingin lähiöitä. Rikollisuuden pelko on erityisesti kasvanut Itä-Helsingissä (Kääriäinen 2002, 216.) Pääkaupunkiseudulla on tapahtunut ja tapahtuu asuinalueiden sosioekonomista erilaistumista, joka tarkoittaa segregatiota asukkaiden tulo- ja varallisuustason, ikärakenteen, koulutuksen tai etnisen rakenteen mukaan (Kääriäinen, 2002, 214).

Alla olevasta kuvasta numero 7 näkyy Helsingin eri osa-alueita, jotka ovat värikoodattu sosioekonomisen rakenteen perusteella. Sosioekonominen summaindeksi on laskettu kolmen muuttujan avulla, jotka ovat pienituloisten asuntokuntien osuus, työttömyysprosentti sekä vähän koulutettujen osuus työvoimasta. Lopuksi näiden kolmen muuttujan summaindeksi on suhteutettu kaupungin keskiarvoon, joka on 100. Alueet, jossa indeksin arvo ylittää 100, ovat sosioekonomisesti kaupungin keskitasoa heikompia. Alueet, jossa indeksin arvo taas on alle 100, ovat sosioekonomiselta rakenteeltaan kaupungin keskitasoa parempia. Kuvassa tummempi väri vastaa korkeampaa indeksia ja valkoinen väri tarkoittaa, että summaindeksiä ei ole tiedossa (Helsingin kaupunki, 2019.)



Kuva 7: Alueelliset erot sosioekonomisessa rakenteessa Helsingin osa-alueilla vuonna 2016 (Helsingin kaupunki, 2019).

Sisäministeriön poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen kertoo, että Suomessa lähiöt eivät ole kuitenkaan vielä eriytyneet ympäröivästä yhteiskunnasta yhtä paljon kuin Ruotsissa ongelma-alueilla. Lisäksi Suomen lähiössä ei vielä ole yhtä laaja-alaista viranomaisvastaisuutta kuin Ruotsissa. Suomessa on pyritty ehkäisemään samaan tilanteeseen ajautumista Ruotsin kanssa lähiöiden suhteen muun muassa siten, että asuinalueille on sijoitettu eri asumismuotoja (Gråsten, 2020.) Suomessa olevia alueita, joissa on sosioekonomisia ongelmia ei olla myöskään vielä luokiteltu hallituksen toimesta kehitysalueiksi samalla tapaa kuin Ruotsissa.

4.3 Jengirikollisuus Suomessa

Perinteisesti Suomessa näkyvä järjestäytynyt rikollisuus on koostunut moottoripyöräjengeistä sekä ”liivijengeistä”, jotka toiminnassaan tietyin osin jäljittelevät moottoripyöräjengejä. Rikolliset moottoripyöräjengit muodostavat yhdessä liivijengien kanssa prosenttijengien joukon, joka on nimitys, jota käytetään kyseisistä jengeistä. Rikollisryhmien mukaan prosenttimerkki symboloi vapautta ja veljeyttä, kun taas poliisin mukaan prosenttimerkkiä kantava henkilö haluaa ilmaista olevansa rikollinen. Edellä mainittujen jengien lisäksi Suomessa on myös perinteisesti ollut kansainvälisten järjestäytyneiden rikollisten edustajia sekä rikollisia kenellä on kansallisia sekä kansainvälisiä jengikyköksiä. Kyseinen tutkimus on tehty vuonna 2014 ja siinä todetaan, että Suomessa ei vielä ole ilmennyt nuoriso- ja katujengejä kuten esimerkiksi Ruotsissa (Komulainen, 2014.)

Marraskuussa 2021 sisäministeri Ohisalo kertoi uuden ilmiön olevan käsillä jengirikollisuuden suhteen. Ohisalon kertoman mukaan jengirikollisuus on saanut uusia sekä huolestuttavia muotoja viimeisen vuoden aikana. Aiempaa vahvemmin kyseisissä jengiytymisissä on mukana aseita, väkivaltaa sekä viranomaisvastaisuutta. Lisäksi yhä enemmän nuoria lähtee mukaan jengeihin, joka on varsinkin pääkaupunkiseudulla iso ongelma. Jengiytyminen on viime aikoina vaikuttanut paikalliselta ongelmalta, ja jengien muodostuminen on keskittynyt eniten tietyille alueille. Näillä samoilla alueilla on ongelmia asumissegregaation, koulutuksen sekä asuinympäristön kanssa. Ilmiö on täysin verrattavissa Ruotsin tilanteeseen pienemmässä mittakaavassa. Ohisalo kertoo myös keskustelleensa ilmiöstä Ruotsin sisäministerin Mikael Dambergin kanssa, joka on kehottanut Suomea toimimaan heti, kun tilanne ei vielä ole riistäytynyt käsistä samalla tapaa kuin Ruotsissa (Lakka, 2021.)

Poliiseille suoritetussa kyselyssä yli puolet poliiseista oli sitä mieltä, että jengirikollisuus on lisääntynyt omalla toimialueella viimeisen kahden vuoden aikana. Kyselyyn vastasi 2814 poliisia (Gråsten, 2020.)

5. AMPUMA-ASEVÄKIVALTAAN PUUTTUMINEN JA ENNALTAEHKÄISY

5.1 Ampuma-aseväkivallan ehkäisyn teoriapohja

Ymmärtääksemme, miten ampuma-aseväkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä, on ensimmäisenä ymmärrettävä, mitkä asiat vaikuttavat riskialttiuteen käyttää ampuma-asetta väkivaltaisessa teossa. Riskialttius käyttää ampuma-asetta itseensä tai muihin ihmisiin on monimutkainen ja vaihteleva yhdistelmä riskitekijöistä ja ennaltaehkäisevistä tekijöistä. Tästä syystä on mahdotonta luoda yksi ainoa profiili, jonka avulla voitaisiin luotettavasti arvioida sitä, kuka tulee käyttämään ampuma-asetta. Sen sijaan alttius ampuma-aseväkivaltaan on luokiteltu liittyvän sekalaiseen yhdistelmään monen tekijän välillä, jossa perhe, koulu ja kaveripiiri ovat isossa roolissa. Vaikuttavia tekijöitä voi loppupeleissä olla monia, jotka vaikuttavat etenkin lapsuudessa ja nuoruudessa siihen, että vanhemmalla iällä on riskialttiimpi käyttämään ampuma-asetta väkivaltaisessa teossa. Voimakkain ja yleisin toistuva tekijä, jonka avulla voidaan arvioida tulevia väkivaltaisia tekoja, on väkivaltainen historia. Ennaltaehkäisymenetelmät, jotka perustuvat tutkimuksiin kehitysvuosien aikana olevista riskitekijöistä voivat vähentää todennäköisyyttä, että ampuma-aseet ikinä pääsevät osaksi väkivaltaista käytöstä. Ennaltaehkäisymenetelmillä on myös mahdollista vähentää tapauksia, jolloin mielenterveysongelmien vuoksi ampuma-asetta käytetään itseensä tai toisiin ihmisiin (Cornell, Dewey ym, 2013, 17–23.)

Toimivia menetelmiä vähentää ampuma-aseväkivaltaa on olemassa. On kuitenkin vaikea sanoa kuinka paljon kukin menetelmä ampuma-aseväkivaltaa käytännössä vähentää, mutta kaikki toimiva ennaltaehkäisy ampuma-aseväkivallan suhteen saattaa kuitenkin pelastaa henkiä. ”American psychology association” on nettisivuillaan artikkelissaan ampuma-aseväkivallasta luetellut kolme

toimivaa menetelmää. Nämä kolme toimivaa menetelmää, jolla ampuma-aseväkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä, on ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisy yksilö- sekä yhteisötasolla ja tiukempi lainsäädäntö ampuma-aseiden suhteen. Yksilötasolla ennaltaehkäisy ampuma-aseväkivallan suhteen käytännössä tarkoittaisi sitä, että psyykkistä ongelmista kärsivien ihmisten auttaminen olisi korkeampi prioriteetti. Riskiarvioita pitäisi myös tehdä väkivaltaisesti käyttäytyville ihmisille ja ohjata heidät oikean avun pariin (Cornell, Dewey 2013, 17–23.)

Yhteisötasolla ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisy taas tarkoittaisi sitä, että ensinnäkin autettaisiin vanhempia varhaiskasvatuksen suhteen, joka auttaisi vanhempia kasvattamaan emotionaalisesti terveitä lapsia. Toiseksi yhteisötasolla pitäisi tuottaa ohjelmia, joiden avulla olisi mahdollista auttaa riskialttiita yksioita ja ennaltaehkäistä ampuma-aseväkivaltaa yhteiskunnassa. Lainsäädännön tiukentaminen ampuma-aseiden suhteen vaikuttaisi taas puolestaan siihen, että ampuma-aseiden laillinen hankkiminen olisi enemmän säänneltyä (Cornell, Dewey 2013, 17–23.)

5.2 Group violence intervention (GVI)

Group violence intervention (GVI) on strategia, jolla pyritään vaikuttamaan ongelmatilanteeseen. GVI-strategiassa keskitytään kaikista vakavimpaan väkivaltaan sekä väkivaltaan, jota paikalliset rikollisryhmät aiheuttavat. Paikalliset rikosryhmät, jotka aiheuttavat vakavaa väkivaltaa luokitellaan GVI-strategiassa GMI, eli ”group member involved” ryhmiksi. Työtapa GVI-strategiassa perustuu paikalliseen ongelma-analyysiin, joka rakentuu tiedosta, jota on saatavilla ongelmasta ja sen syistä. GVI-strategiassa on tarkoituksena hyödyntää useita paikallisia toimijoita kuten esimerkiksi oikeuslaitosta, kuntaa ja sosiaalihuoltoa (Ivert & Mellgren, 2021.)

Strategia perustuu siihen, että keskitetysti pyritään saamaan henkilöt johon GVI-projektia kohdistetaan toisiin ajatuksiin väkivallan suhteen. Tavoite on auttaa väkivaltaisia henkilöitä ymmärtämään, mikä heitä ajaa väkivaltaisiin tekoihin, jonka jälkeen tarkoituksena on selventää mitä seuraamuksia kyseisistä teoista on. Tarkoituksena on myös auttaa väkivaltaisia henkilöitä saamaan tukea ja apua, jotta he voisivat jatkossa paremmin luopua väkivaltaisesta käytöksestään (Ivert & Mellgren, 2021.)

Käytännössä GVI-strategia toteutetaan siten, että paikalliset toimijat projektissa lähettävät yhteisen selkeän sanoman yhteiskunnan väkivaltaisimmille ryhmille. Sanoma pitää sisällään, että väkivaltaa ei hyväksytä yhteiskunnassa ja kaikkiin ketkä tekevät väkivaltaisia tekoja tullaan kohdistamaan oikeudellisia toimenpiteitä. Lisäksi kerrotaan, että sama pätee myös kaikkiin ketkä ovat linkittyneitä kyseiseen rikollisryhmään. Tärkeätä on myös, että sanoma pitää sisällään, että apua on olemassa niille ketkä haluavat jättää rikollisen elämän taaksensa. Sanoma välitetään ensisijaisesti ”call in” tyyppisesti, jossa kutsutaan rikollisryhmien edustajia yhteiseen palaveriin eri yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Sanomaa välitetään myös siten, että poliisi ja sosiaalitoimi etsivät suoraan käsiinsä henkilöitä ja kertovat henkilökohtaisesti edellä mainitut asiat (Ivert & Mellgren, 2021.)

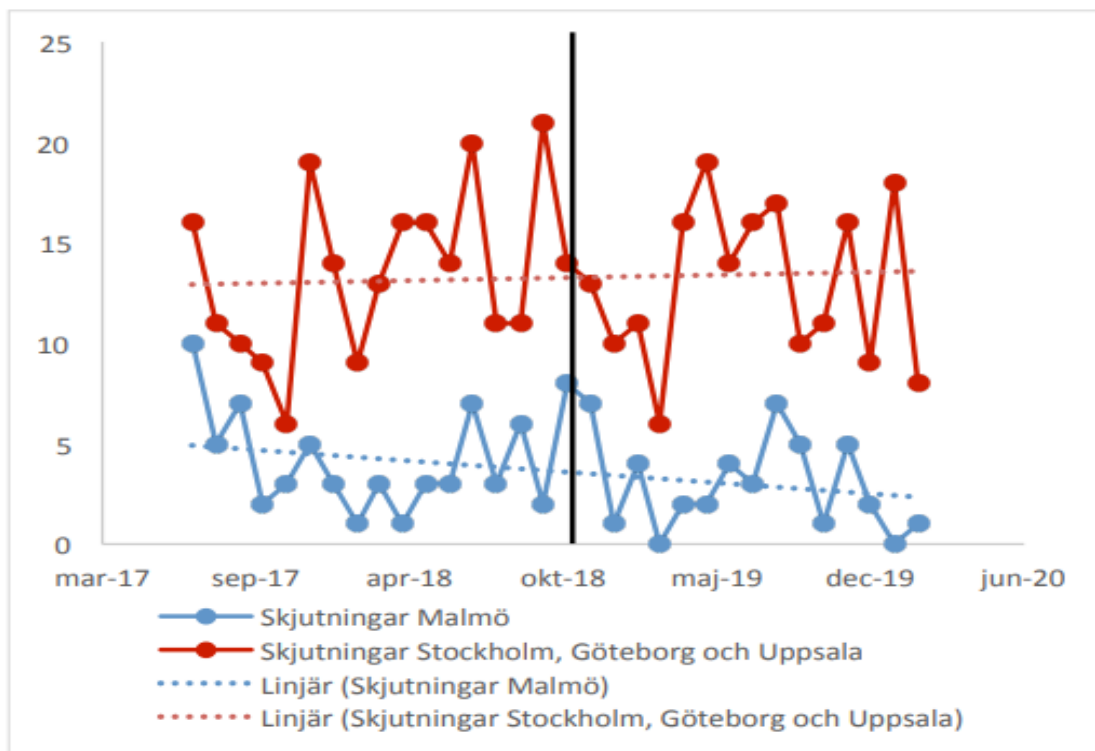
5.3 Ampuma-aseväkivaltaan puuttuminen Ruotsissa

Ruotsi on viime vuosina havahtunut siihen, että heillä on ampuma-aseväkivallan suhteen ongelma käsillä. Ruotsin hallitus ja poliisi ovat pyrkineet puuttumaan ongelmaan eri metodeilla. Lainsäädäntöä on tiukennettu sillä tarkoituksella, että saataisiin vähennettyä ampumisia. Sama tavoite on ollut Sluta skjut-projektilla Malmössä sekä poliisioperaatiolla Operation Rimfrostilla (Frisk, 2020.) Tukholmassa on myös kehitetty Trefas-projektia, joka on samantyyppinen projekti kuin Sluta Skjut (Bergvall, 2021). Merkittävistä toimenpiteistä huolimatta huomattavaa tulosta ei valtakunnallisella tasolla olla saatu ampumisten vähentämisessä aikaiseksi (Frisk, 2020).

5.3.1 Sluta Skjut – Projekti

Malmössä pilotoitiin projektia nimeltä Sluta skjut vuosina 2018–2020 poliisin, vankienhoidon, Malmön kaupungin sekä eri organisaatioiden ja yhdistyksien toimesta. Sluta skjut tarkoittaa suomeksi lopeta ampuminen. Kyseinen projekti on strategia, jonka tarkoituksena on saada vähennettyä tappavaa sekä vakavaa väkivaltaa Malmössä rikollisissa ryhmissä. Sluta Skjut on paikallinen sopeutettu versio amerikkalaisesta GVI-strategiasta (Ivert & Mellgren 2021, 8.) Rikollisryhmien edustajat kutsutaan Sluta skjut-projektissa keskusteluihin, jossa useampi eri puhuja tuo heille esille, että yhteiskunta ei halua, että heitä ammutaan tai, että he ampuvat. Rikollisryhmien edustajille kerrotaan, kuinka paljon yhteiskunta kärsii heidän toiminnastaan ja ampumisten seuraukset tuodaan selkeästi esille ja apua tarjotaan kaikille ketkä haluavat jättää jengirikollisuuden taaksensa (Tano, 2021.)

Ruotsin rikostorjuntaneuvoston pyynnöstä Sluta skjut-projektista tehtiin vuonna 2021 vaikutusarviointiraportti. Raportista käy ilmi, että Sluta skjut-projektin vaikutus oli positiivinen sen suhteen, että ampuma-aseväkivaltaa saatiin projektin avulla vähennettyä Malmössä. Ensimmäiset osa projektista sisälsi 22 kuukauden tutkimusjakson. Tuolloin ampumisia oli keskimäärin 4,41 kuukaudessa ja yhteensä 97 ampumista koko aikajakson aikana. Projektin toinen vaihe oli kestoltaan 16 kuukautta ja alkoi ensimmäisen call in-toimenpiteen toteuttamisen jälkeen. Näiden 16 kuukauden aikana ampumisia oli keskimäärin 3,3 kuukaudessa ja yhteensä 52 ampumista aikajakson aikana. Ampumiset laskivat siis vajaat 25 % projektin aikana. Myös ampumiset, jotka pystyttiin linkittämään rikollisryhmiin, laskivat samassa aikakehyksessä 2,82 ampumisesta kuukaudessa 2,31 ampumiseen kuukaudessa. Tämä vastaa 18 % laskua (Ivert & Mellgren 2021, 18.) Sluta skjut-projektin positiivisten tuloksien vuoksi projektia on päätetty pidentää kolmella vuodella Malmössä sekä aloittaa projekti myös Göteborgissa. Sluta skjut-projekti on mahdollisesti myös tulossa Tukholmaan (Bergvall, 2021.)



Kuva 8: Ampumiset huhtikuusta 2017 helmikuuhun 2020 Malmössä verrattuna Tukholmaan, Göteborgiin ja Uppsalaan. Taulukossa sininen = ampumiset Malmössä ja punainen = ampumiset Tukholmassa, Göteborgissa ja Uppsalassa (Ivert & Mellgren 2021, 23.)

Kuvasta 8 käy ilmi, että Malmössä ampumiset on vähentynyt vajaan kolmen vuoden aikajaksolla ennen ja jälkeen Sluta skjut-projektia. Ampumiset ovat myös vähentyneet Göteborgissa, mutta Tukholman, Göteborgin ja Uppsalan yhteinen käyrä on ollut lievästi nouseva (Ivert & Mellgren 2021, 23.)

5.3.2 Trefas – Projekti

Trefas-projekti aloitettiin Tukholmassa vuonna 2019, koska ampuma-aseväkivalta oli jo pidemmän aikaa lisääntynyt pääkaupungissa (Erlandsson, 2022). Trefas-projektia on kehitetty Tukholmassa samaan aikaan, kun Sluta skjut-projektin toimivuutta on arvioitu. Trefas-projekti on yhteistyö Tukholman kaupungin, vankienhoidon sekä poliisin välillä (Bergvall, 2021). Trefas-projektin tavoite lyhyellä aikavälillä on vähentää tappavaa väkivaltaa. Pitkällä tähtäimellä Trefas-projekti pyrkii vähentämään lasten ja nuorten mukanaoloa rikollisissa jengeissä (Kriminalvården, 2020.)

Suurin ero Sluta-Skjut projektin ja Trefas-projektin välillä on, että Trefas-projektissa pyritään tapaamaan ja auttamaan yhtä yksilöä kerrallaan. Sluta skjut-projektissa taas tavataan useampi yksilö kerrallaan ryhmäkeskusteluissa. Tukholmassa merkittävä osa järjestäytyneestä rikollisuudesta on myös vähemmän organisoitua, jonka johdosta rikollisten jengien ja verkostojen varsinaisia johtajia on vaikea tavoittaa. Tämän vuoksi Trefas-projekti pyrkii tavoittamaan kaikki rikollisissa jengeissä toimivat yksilöt, jotka ovat eniten riskialttiita käyttämään ampuma-asetta tai tulemaan ammutuksi.

Yksilöille pyritään tarjoamaan apua jengirikollisen elämän taaksensa jättämisessä. Joka toinen viikko riskiarvioita päivitetään ja yksilöt värikoodataan. Vihreä tarkoittaa, että yksilö on turvassa. Keltainen tarkoittaa, että yksilö on tilapäisesti turvassa ja punainen tarkoittaa, että yksilö on riskialtis joutumaan liipaisimen jommallekummalle puolelle. Turvassa luokittelu tarkoittaa yleensä, että yksilö on vankilassa, pidätettynä tai ulkomailla (Erlandsson, 2022.)

Toinen merkittävä ero Trefas-projektissa verrattuna Sluta-skjut projektiin on, että sosiaalitoimi pyrkii useasti tapaamaan yksilöitä, kun he ovat vankilassa. Tällä tapaa on mahdollista vaikuttaa yksilöihin ennen kuin he pääsevät takaisin vapaalle jalalle ja jatkavat kostokierrettä (Bergvall, 2021.)

5.3.3 Operation Rimfrost

Operation Rimfrost oli poliisioperaatio Ruotsissa, joka alkoi marraskuussa 2019 ja kesti kesäkuuhun 2020 asti. Operaatiota johti Ruotsin poliisin kansallinen operatiivinen osasto (NOA) ja operaatio aloitettiin sen jälkeen, kun 15-vuotias poika telotusmaisesti ammuttiin kuoliaaksi Malmössä. Operaation isoin tavoite oli voimakkaasti vähentää ampumisia ja räjähtämisistä Ruotsissa (Frejdeman, 2020.)

Operation Rimfrostin pääasiallinen kohdekaupunki oli Malmö, vaikka operaatioon sisältyi myös muita kaupunkeja. Operation Rimfrost toteutettiin siten, että muualta Ruotsista siirrettiin poliiseja niille alueille, jossa oli isoimmat ongelmat jengirikollisuuden ja ampumisten suhteen. Tarkoitus oli lisätä aluille poliisin läsnäoloa, jonka avulla poliisi pystyisi tehokkaammin puuttua alueella vallitsevaan rikollisuuteen. Operaation päätavoite, eli ampumisten ja räjähtämisten voimakas vähentyminen epäonnistui ja tappava ampuma-aseväkivalta jopa lisääntyi Operation Rimfrostin aikana (Salmi Partners, 2020.)

Operation Rimfrost on kuitenkin onnistunut tuottamaan toisenlaista tulosta, vaikka ampumiset eivät ole vähentyneet. Operaation aikana on yhteensä vangittu 246 ja pidätetty 282 rikoksesta epäiltyjä. Poliisi on operaation aikana suorittanut 754 kotietsintää ja aseita on takavarikoitu 696 kappaletta (aseet ei tässä tilastossa tarkoita pelkästään ampuma-aseita). Lisäksi räjähdettäviä aineita on takavarikoitu 155,5 kiloa ja huumausaineista muun muassa 168 kiloa amfetamiinia sekä 60 kiloa kokaiinia. Operaation aikana on myös takavarikoitu iso määrä käteistä rahaa, autoja sekä merkkikelloja. Turvallisuudentunne on myös kyselyiden mukaan lisääntynyt ongelma-alueilla poliisin lisääntyneen läsnäolon myötä. Poliisi on ilmoittanut, että aikovat jatkaa Operation Rimfrostin toimintamallia ja metodeja myös sen jälkeen, kun operaatio on loppunut. Poliisin tarkoituksena on jatkaa rikollisten painostamista ja he tiedostavat, että ongelma-alueilla vaaditaan pitkäjänteistä työtä (Polisen, 2020.)

5.3.4 Poliisin isku kryptattuihin sovelluksiin

Rikollisjengit ovat jo pidemmän aikaa kommunikoineet kryptattujen sovelluksien kautta, jotta viestejä olisi vaikeampi jäljittää. Vuonna 2020 poliisi iski useammassa maassa Enrochat-sovelluksen käyttäjiin ja vuonna 2021 seurasi isku ANOM-sovelluksen käyttäjiin. Iskuissa poliisi pääsi kryptattuihin viesteihin käsiksi, jonka avulla päästiin monen rikoksen jäljille. Iskut olivat kansainvälisiä poliisioperaatioita ja ANOM-sovellukseen kohdistuva isku oli yhteistyössä Yhdysvaltain FBI:n kanssa. ANOM-sovellukseen kohdistuva kansainvälinen operaatio nimettiin Trojan Shieldiksi. Pelkästään Ruotsissa otettiin kiinni, pidätettiin ja vangittiin yhteensä 400 rikoksista epäiltyä Enrochat- ja ANOM-sovelluksiin kohdistuneiden iskujen jälkeen (Schau, 2021).



Kuva 9: Trojan Shield-operaatio ANOM-sovellukseen (Humblebo, 2021).

Kuvasta 9 nähdään tilastoja Trojan shield-operaatiosta. ANOM-sovelluksella oli 12 000 käyttäjää ympäri maailmaa. Operaation jälkeen pidätettiin yhteensä 800 rikoksesta epäiltyä, joista 155 pidätettiin Ruotsissa. Lisäksi ampuma-aseita takavarikoitiin 250 kappaletta ja luksusautoja 55 (Humblebo, 2021.)

Vuonna 2021 iskettiin myös kansainvälisesti kryptattuun sovellukseen Sky ECC:hen poliisin toimesta. Sky ECC oli erityisen suosittu Ruotsin rikollisjengien keskuudessa. Ruotsin poliisin tiedusteluyksikön päällikkö Linda Staaf kertoo Svenska Dagbladetin haastattelussa, että Sky ECC-sovelluksen murtaminen oli selkeästi isompi läpimurto kuin Enrochat- ja ANOM-sovelluksien murtaminen. Staafin mukaan yli 1000 murrettua Sky ECC-tiliä on voitu yhdistää vakaviin rikollisiin Ruotsissa (Haglund, 2021.) Poliisin virallisessa uutisessa Staaf kertoo, että poliisi tekee täydellä voimalla työtä jengirikollisuutta vastaan, jotta ampumiset ja räjähtämiset saataisiin laskuun. Uuti-

sessä Staaf jatkaa, että kryptattujen sovelluksien murtaminen on ollut yksi isoimmista iskuista koskaan väkivalta- ja huumerikollisuutta kohtaan Ruotsissa (Polisen, 2021.)

Kryptattujen sovelluksien murtaminen ei kuitenkaan ole laskenut ampumisia Ruotsissa. Yksi syy tälle voi olla se, että nuoria rikollisia on ollut valmiina ottamaan vapautensa menettäneiden rikollisten paikan. Toiseksi syyksi sille, että ampumiset ovat pysyneet ennallaan kryptattujen sovelluksien murtamisen jälkeen epäillään olevan se, että monet vuodetut viestit ovat aiheuttaneet kostotoimenpiteitä jengirikollisten välillä (Yohannes, 2021.)

5.3.5 34-punktsprogrammet

Ruotsin hallitus esitti vuonna 2019 34-pykälän ohjelman, jossa oli toimenpiteitä jengirikollisuutta vastaan. 34-pykälän ohjelma keskittyy neljään osa-alueeseen: työkaluihin rikostorjunnassa, seuraamuksiin, vaikenemisen kulttuurin murtamiseen sekä rikosten ennaltaehkäisyyn. Ohjelma on isoin paketti jengirikollisuutta vastaan, jota Ruotsissa on ikinä lanseerattu. Ruotsin hallitus tekee töitä sen eteen, että ohjelmasta saataisiin pykälät lainvoimaseksi, jotta ohjelmaa voitaisiin alkaa hyödyntämään tehokkaasti. Ruotsin hallituksen aikomuksena oli saada suurin osa 34-ohjelman pykälästä esitettyä tai astumaan lainvoimaisiksi 2021 vuoden loppuun mennessä (Regeringen, 2020.)

34-pykälän ohjelma sisältää muun muassa toimenpiteitä, jolla saataisiin ankarammat tuomiot rikoksiin, jotka liittyvät jengirikollisuuteen. Tarkoituksena olisi myös saada poistettua lieventämisperusteet nuorien henkilöiden kohdalla ketkä syyllistyvät vakaviin rikoksiin. Lisäksi ohjelma panostaa huomattavasti todistajien suojaamiseen ja jengien rekrytoinnin murtamiseen. Ruotsin sisäministeri Mikael Dambergin mukaan 34-pykälän ohjelma on vasta alkua ja tarkoitus on jatkaa samalla radalla vakavan rikollisuuden torjumisessa (Regeringen, 2020.)

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni ensimmäinen tutkimuskysymys käsitteli sitä, että onko Ruotsissa löytynyt toimintamalleja, joilla vähentää ampuma-aseväkivaltaa ja millä tavoin sitä on pyritty ennaltaehkäisemään. Tutkimukseni perusteella voidaan todeta, että Ruotsissa on puututtu ampuma-aseväkivaltaan muun muassa lakimuutoksilla, poliisioperaatioilla sekä Sluta skjut-projektilla, jonka tavoite on ollut vähentää ampuma-aseväkivaltaa. Tilastollisesti ainoa keino mikä on selkeästi vähentänyt ampuma-aseväkivaltaa, kuten 5.3 osiosta käy ilmi, on ollut Sluta skjut-projekti. Myös Trefas-projekti on varmasti tuottanut jonkinlaista tulosta, mutta vielä on liian aikaista vetää liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä sen toimivuudesta, koska tilastoja siitä ei ole. Vaikka lakimuutokset ja poliisioperaatiot eivät ole saanut laskua ampumissa aikaan, eivät ne kuitenkaan ole menneet hukkaan, koska monia rikollisia on saatettu oikeudelliseen vastuuseen teoistaan. Tilanne voisi näyttää vielä synkemmältä Ruotsissa ilman kyseisiä ponnistuksia, ja tulokset saattavat näkyä vasta vuosien päästä.

Tärkeätä on kuitenkin tiedostaa, että niin kauan kuin rekrytointi rikollisjengeihin on suurempaa kuin rikollisten saattaminen oikeudelliseen vastuuseen, eivät rikollisjengien toiminta ja ampumiset todennäköisesti tule vähenemään.

Toinen tutkimuskysymykseni käsitteli sitä mikä tilanne Suomessa on tällä hetkellä ampuma-aseväkivallan suhteen ja mihin suuntaan kehitys on menossa. Suomessa ei tällä hetkellä ole samankaltaista ongelmaa jengirikollisuuden ja ampuma-aseväkivallan kanssa kuin Ruotsissa. Toiseksi voidaan siis todeta, että ampumiset Suomessa ovat harvinaisia. Osiossa 4.3 käy kuitenkin ilmi, että samankaltaista jengiytymistä on rantautunut Suomeen, joka on jo pidemmän aikaa aiheuttanut Ruotsissa ongelmia muun muassa ampuma-aseväkivallan suhteen.

Kolmas ja viimeinen tutkimuskysymykseni käsitteli sitä, miten Suomessa voidaan ennaltaehkäistä samaan tilanteeseen joutumista Ruotsin kanssa ampuma-aseväkivallan suhteen. Tähän kysymykseen ei tietenkään löydy mustavalkoista vastausta, mutta tärkeää on puuttua ongelmaan ennen kuin se kerkeää vakiintumaan yhteiskuntaan. Suomessa on siis ennaltaehkäistävä, että alueista, jossa on sosioekonomisia ongelmia ei tule liian gettomaisia kuten Ruotsissa. Ruotsista huomataan, että ongelmat ovat kaikista vakavimpia tietyillä alueilla.

Kuten kappaleessa 3.3 käy ilmi, ampumiset ovat 2014 vuonna olleet peräti viisinkertaiset 100 000 asukasta kohden LUA ja URBAN-15 alueilla, verrattuna muualle Ruotsiin. Kyseisillä alueilla on isoja sosioekonomisia ongelmia ja paljon asumissegregaatiota. Kehitysalueilla on muun muassa enemmän vähävaraisia, korkeampi työttömyysaste ja nuorilla huonompi koulumenestys. Vuonna 2015 URBAN-15 alueilla asuvat olivat keskimäärin 80 % ulkomaalaistaustaisia. Tämä viittaa siihen, että maahanmuuton myötä, monet maahanmuuttajat eivät koskaan ole integroituneet kunnolla Ruotsin yhteiskuntaan. Suuri osa maahanmuuttajista ovat siis jääneet Ruotsin yhteiskunnan ulkopuolelle ja se on omalta osaltaan vaikuttanut siihen, että eri puolelle Ruotsia on syntynyt gettomaisia kaupunginosia, joissa katujengit ovat saaneet jalansijaa. Kuten 3.7 osiossa käy ilmi, on suurin osa katujengien jäsenistä sosioekonomisesti ongelma-alueilta sekä ensimmäisen tai toisen sukupolven maahanmuuttajia. Suomessa on tärkeätä, että Ruotsin maahanmuuttopolitiikasta ei oteta mallia. Lisäksi Suomessa on ennaltaehkäisyn kautta suhtauduttava vakavasti jengeihin ja etenkin katujengien lisääntymiseen.

Ongelmat Suomessa tietyillä alueilla ovat täysin verrattavissa, pienemmässä mittakaavassa, ongelmiin, joita on Ruotsissa LUA ja URBAN-15 alueilla. Kuten Ruotsissa, myös Suomessa ongelmat ovat alkaneet pesiä tiettyihin kaupunginosiin. Näissä kaupunginosissa on ongelmia liittyen muun muassa asumissegregaation, koulutukseen sekä asuinympäristöön. Riskinä on, että samalla tavalla kuin Ruotsissa näistä alueista muodostuu gettomaisia kaupunginosia, joka taas lisää ongelmia ja vaikeuttaa tilanteeseen puuttumista. Suomessa on siis syytä kiinnittää huomiota ongelma-alueisiin

ja pyrkiä vaikuttamaan siihen, että asiat kuten koulumenestys ja työllistyminen lisääntyisi. Lisäksi olisi tärkeätä huolehtia siitä, että asumissegregaatio ei kasvaisi ongelma-alueilla liian suureksi.

Suomessa on vielä mahdollisuus toimia ajoissa ennen kuin tilanne on riistäytynyt käsistä. Siinä mielessä Suomella on varsin hyvä tilanne Ruotsiin verrattuna, että mahdollisuus puuttua ongelmaan sen alkuvaiheessa on olemassa. Ruotsissa havahduttiin auttamatta ongelmaan liian myöhään ja se näkyy myös siinä miten vakavaksi ongelma siellä, on kehittynyt ampuma-aseväkivallan ja jengiytymisen suhteen. Samankaltaisia lakimuutoksia, joita on Ruotsissa ajettu eteenpäin 34-pykälän ohjelmassa, olisi hyvä laittaa Suomessa käytäntöön ennaltaehkäisevässä mielessä. Lisäksi Sluta skjut-projektin kaltaisia variaatioita kannattaisi käyttää myös Suomessa katujengejä kohtaan. Koska Ruotsi ja Suomi ovat hyvin samankaltaisia maita, on hyvin todennäköistä, että Sluta skjut-projektin kaltainen konsepti tuottaisi tulosta myös Suomen yhteiskunnassa.

7. POHDINTA

7.1 Prosessista ja sen haasteista

Opinnäytetyön laatiminen on pitkä ja työläs prosessi, mutta työtä tehdessäni minua on auttanut kovasti sanonta ”Miten norsu syödään? -Pala kerallaan.” Itsellä ei aiheen valintaan onneksi kulunut paljon aikaa, sillä Ruotsin ampuma-aseväkivaltilanne on jo kiinnostanut minua monta vuotta. Jälkiviisaana olisin toivonut, että olisin tehnyt huolellisemman opinnäytetyösuunnitelman, jotta itse opinnäytetyön kirjoittaminen olisi alkanut jouhevammin. Huolellisesti tehdystä opinnäytetyösuunnitelmalla olisi myös voinut liittää paljon valmista tekstiä suoraan opinnäytetyöhön. Valmiiksi laadittu sisällysluettelo ennen opinnäytetyön varsinaista kirjoittamista olisi myös helpottanut huomattavasti. Nyt jouduin kirjoittamisen ohessa pohtimaan mistä tarkalleen haluan kirjoittaa, koska tietynlainen visio lopputuloksesta puuttui. Lisäksi olisin toivonut, että olisin tehnyt opinnäytetyötä hiukan enemmän jo työharjoittelun ohessa. Poliisin työ saattaa useasti olla kuormittavaa, mutta esimerkiksi 1–2 sivua viikkoon olisi mielestäni ollut hyvin toteutettavissa. Näin toimiessani opinnäytetyö olisi jo ollut lähes valmis koululle palattua työharjoittelun jälkeen.

Yksi isoimmista haasteista opinnäytetyössäni oli aiheen rajaaminen. Ampuma-aseväkivaltilanne Ruotsissa on todella suuri ja monimutkainen kokonaisuus ja aiheesta saisi helposti kirjoitettua paljon useasta eri näkökulmasta. Pohdittuani pitkään aiheen rajaamista, päätin lopulta kirjoittaa opinnäytetyön ratkaisukeskeisestä näkökulmasta. Niiden keinojen tutkiminen, mitä on olemassa ampuma-aseväkivallan ennaltaehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä mitä menetelmiä Ruotsissa on käytetty, tuntui itselle sopivalta rajaukselta. Lisäksi, jotta opinnäytetyöstäni voisi olla hyötyä myös Suomessa halusin verrata ampuma-aseväkivaltilannetta Ruotsin ja Suomen välillä. Viimeisenä halusin pohtia olisiko mahdollista hyödyntää Ruotsissa käytettyjä keinoja ennaltaehkäisyyn, jotta Suomi ei päätyisi yhtä vakavaan tilanteeseen kuin Ruotsi ampuma-aseväkivallan suhteen. Kysei-

sellä rajauksella koin, että opinnäytetyöstäni ei tulisi liian laaja ja saisin käsiteltä ne asiat, joita alusta asti halusin tutkia.

Itse opinnäytetyön kirjoittaminen sujui mielestäni suhteellisen hyvin. Haaste, joka tuli vastaan opinnäytetyötä kirjoittaessani oli kielten kääntäminen. Lähdeaineiston ollessa pääosin ruotsia ja osin myös englantia ei aina ollut helppoa kääntää tekstiä sopivaan muotoon. Tiedyt sanat ja termit osoitautuivat yllättävänkin vaikeiksi kääntää, jonka myötä lyhyenkin kappaleen kirjoittamiseen saattoi upota paljon aikaa. Toinen haaste, joka tuli opinnäytetyötä tehdessä vastaan oli Yhdysvaltain GVI-strategian toimivuuden arvioiminen Pohjoismaissa. GVI-strategia on kehitetty ampumaseväkivallan vähentämiseksi Yhdysvalloissa ja, koska tilanne on kuitenkin hyvin erilainen verrattuna Suomeen ei strategia välttämättä toimisi samalla tapaa Suomessa. GVI-strategian toimivuuden arvioimista helpotti kuitenkin paljon se, että Sluta skjut-projekti oli räätälöity versio GVI-strategiasta Ruotsin ongelmatilanteeseen. Tämän vuoksi oli mahdollista arvioida Sluta skjut-projektin toimivuutta Ruotsissa ja pohtia olisiko sama toimintamalli tehokas myös Suomessa.

Aluksi mielessäni kävi, että olisin voinut tehdä haastattelututkimuksen ja kielitaitoani hyödyntämällä haastatella ruotsalaisia kriminologeja, jotka ovat tutkineet Ruotsissa vallitsevaa ampumaseväkivaltatilannetta. Tämä idea olisi kuitenkin ollut itselleni liian aikaa vievä prosessi ja päädyin tekemään kirjallisuuskatsauksen. Tarkoituksena oli hyödyntää aineistona monipuolisesti eri tutkimuksia sekä muuta saatavilla olevaa aineistoa. Työn loppumetreillä minulle kävi kuitenkin ilmi, että kirjallisuuskatsauksessa, lähteinä voi ainoastaan toimia tutkimukset. Koska opinnäytteessäni on runsaasti myös muuta aineistoa tutkimusten lisäksi, oli minun hyväksyttävä, että tutkimusmenetelmäni oli väärä. Onneksi sain palautteen kautta samalla tietää, että työhöni soveltuu tutkimusmenetelmäksi dokumenttianalyysi enemmän kuin kirjallisuuskatsaus.

Tutkimusmenetelmän vaihtaminen aiheutti hieman ylimäärästä työtä, sillä jouduin kirjoittamaan tutkimusmenetelmäosion kokonaan uudestaan sekä muuttamaan paikoin pohdintaosuutta. Onneksi teoriapohjaa dokumenttianalyysille oli hyvin saatavilla ja tutkimusmenetelmän uudelleen kirjoittaminen sujui jouhevasti. Eniten tutkimusmenetelmän vaihtamisessa turhautti minua se, olisin voinut välttää sen huolellisemmalla tutustumisella kirjallisuuskatsauksen teoriapohjaan työn suunnitteluvaiheessa. Virhe oli kuitenkin hyvin opettavainen sen suhteen, että ymmärsin huolellisen taustatyön merkityksen. Silloin, kun työ on alusta asti tehty huolellisesti ja varmistettu työn rakentuvan oikealle perustalle, ei tarvitse myöhemmässä vaiheessa tehdä turhia paikkauksia.

Tutkimusmenetelmää arvioidessa olen nyt jälkiviisaana sitä mieltä, että dokumenttianalyysi on ehdottomasti se ainut oikea tutkimusmenetelmä minun työlleni. Olen hyvin kiitollinen siitä, että sain vaihdettua tutkimusmenetelmän työn loppuvaiheessa, jotta tutkimukseni ei ole virheellisesti tehty. Dokumenttianalyysi mahdollisti sen, että sain hieman vapaammat kädet työni kirjoittamiseen sekä lähteiden käyttöön. Alusta asti visionani oli käyttää monipuolisesti erilaisia ruotsinkielisiä lähteitä,

jonka avulla halusin maalata tilannekuvan Ruotsin ampuma-aseväkivaltilanteesta ja sen ennaltaehkäisemistä. Koen, että monipuolisten lähteiden ansioista työni ei pelkästään ole viranomaisilta saatuja tilastoja ja kriminologien tutkimuksia, vaan myös eri ihmisten ja asiantuntijoiden mielipiteitä. Opinnäytetyöni aihe on hyvin moninainen ja kompleksi kokonaisuus, jonka vuoksi monia asioita ei pysty esittämään faktuina, mutta sen sijaan enemmänkin ajatusten herättelyä.

Opinnäytetyöni päätavoitteet olivat, että saisin vastattua asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä laatimaan tiiviin ja helppoluukuisen tietopakettin Ruotsin ampuma-aseväkivallasta ja sen ennaltaehkäisemisestä. Koen saavuttaneeni tutkimukseni päätavoitteet, mutta tutkimuskysymyksiin vastaaminen ei kuitenkaan kaikilta osin ollut tämän kaltaisessa tutkimuksessa helppoa, sillä vastaukset eivät ikinä ole täysin mustavalkoisia. Lähdeaineistoa hyödyntäen pystyin kuitenkin mielestäni vetämään perusteltuja johtopäätöksiä 6. osiossa, mikä oli tutkimuksen kannalta tärkeää.

Kokonaisuudessaan olen tyytyväinen tutkimukseeni sekä omaan työpanokseeni. Sain loppupeleissä kirjoitettua kaikista niistä asioista, joita myöskin halusin tuoda esille tutkimuksessani. Lisäksi olen erittäin tyytyväinen siihen, että sain kirjoitettua näinkin laajan työn suomeksi, joka ei ole minun vahvin kieleni.

7.2 Lähdekriittisyys ja tutkimuksen eettisyys

Lähdekriittisyys on tärkeä osa jokaista tutkimusta, kuten myös dokumenttianalyysiä. Tutkimuksessani olen mielestäni huomionnut lähdekriittisyyden eri näkökulmat hyvin. Ensinäkin olen pyrkinyt huomioimaan lähteiden alkuperää. Tämä tarkoittaa, että asiat, jotka ovat tutkimuksessa esitetty faktuina kuten esimerkiksi tilastot ovat peräisin luotettavasta lähteistä. Nämä lähteet ovat pitkälti julkisen sektorin organisaatioita, joita yleisesti katsottuna pidetään luotettavina, kuten esimerkiksi poliisi. Seuloin samalla periaatteella ison osan tutkimuksista, joita hyödynsin. Toisin sanoen suuri osa tutkimuksista oli tehtyjä julkisen sektorin organisaatioille. Artikkeleissa ja uutisissa lähteiden alkuperää oli monesti hieman vaikeampaa selvittää.

Toiseksi olen pyrkinyt seulomaan lähdemateriaalia julkaisijoiden perusteella. Tutkimuksessani on kuitenkin suhteellisen paljon materiaalia muun muassa aamu- ja iltalehdistä, joita ei yleisesti luokitella kaikista luotettavimmiksi lähteiksi. Pysin kuitenkin näissä tapauksissa katsomaan mistä tieto oli lähtöisin ja useasti käyttämässäni uutisissa tai artikkeleissa viitattiin joko julkisen sektorin organisaatioon tai johonkin asiantuntijaan. Tästä huolimatta katsoisin, että aamu- ja iltalehtien käyttö lähdemateriaalissa heikentää hieman tutkimuksen luotettavuutta. Iso osa muista käyttämistäni lähdemateriaalista on kuitenkin hyvin luotettavilta julkaisijoilta ja tieto on näissä tapauksissa poimittu heidän virallisilta sivustoiltaan.

Viimeisenä olen pyrkinyt käyttämään mahdollisimman uutta lähdemateriaalia, jotta lähdemateriaali olisi mahdollisimman päivitettyä eikä vanhaa. Ampuma-aseväkivalta Ruotsissa on suhteellisen uusi

ilmiö kokonaisuudessaan, joten sen vuoksi suurin osa käyttämästäni lähdemateriaalista oli automaattisesti hiljattain julkaistua. Pyrinkin tutkimuksessani siihen, että valtaosa käyttämästäni lähdemateriaalista olisi viimeisen kymmenen vuoden aikana julkaistua ja tein myös parhaani, että saisin mahdollisimman uutta tietoa viime vuosilta. Laajempi kirjallisuuden käyttö lähdemateriaalissa olisi takuulla parantanut tutkimukseni luotettavuutta kokonaisuudessa. Kuten aiemmin kuitenkin mainittu, ilmiön ollessa suhteellisen uusi, ei kirjallisuutta ole runsaasti vielä saatavilla aiheeseen liittyen.

Kaiken kaikkiaan olen siis omasta mielestäni suhtautunut lähdemateriaaliini lähdekriittisesti, noudattaen lähdekriittisyyden peruseriaatteita. Vaikka artikkeleita ja uutisia, kuten aiemmin mainittu, ei katsota yleensä kaikista luotettavimmiksi lähteiksi, olen seulonut niitä huolellisesti. Lisäksi on syytä muistaa, että dokumenttianalyyssissä on nimenomaan mahdollisuus käyttää monipuolista lähdemateriaalia, kuten muun muassa aamu- ja iltalehtiä. Kokonaisuudessaan koen, että tutkimukseni tulokset ovat luotettavia, koska lähdemateriaalin perusrunko koostuu julkisen sektorin organisaatioista.

Eettisestä näkökulmasta koen, että olen onnistunut tutkimuksessani erittäin hyvin. Rehellisyyden, huolellisuuden ja tarkkaavaisuuden ollessa keskeisiä lähtökohtia, voin todeta, että olen tehnyt parhaani, jotta nämä lähtökohdat toteutuisivat. Tutkimuksen alkutaipaleella olisin varmasti voinut olla jonkin verran huolellisempi, jotta tiettyjä virheitä ei olisi syntynyt. Tutkimuksen edetessä ja vauhtiin päästessäni, olen kuitenkin tehnyt tätä tutkimusta huolellisesti ja parhaan kykyni mukaan.

Tieteellisessä työssä kuuluu kunnioittaa muiden tekemiä töitä viittaamalla tekstissä asianmukaisin lähdeviittauksin. Tieteellisessä työssä toisten tekemien tekstien jäljentäminen, eli plagiointi, on myös jyrkästi kiellettyä ja katsotaan vilpiksi. Lisäksi vilpiksi katsotaan lähteiden sepittämisen tai lähteen sisällön vääristelemisen (Haikansalo & Korander, 2021.)

Edellä mainitut eettiset periaatteet käyvät ilmi Anu Haikansalon ja Timo Koranderin ”Poliisi (AMK) opinnäytetyön ohje” tekstistä. Näitä periaatteita olen noudattanut täsmällisesti koko tutkimusprosessin aikana. Lähdeviittauksen suhteen olen huolehtinut siitä, että aina, kun olen kirjoittanut tekstiä työhöni, olen myös asianmukaisesti lähdeviitannut käyttämäni lähteen. En ole myöskään plagiointinut, sepittänyt lähteitä tai vääristänyt minkään lähteen sisältöä. Edellä mainittujen asioiden vuoksi, koen että olen eettisestä näkökulmasta onnistunut tutkimuksessani hyvin ja noudattanut hyvän tieteellisen käytännön ja Poliisiammattikorkeakoulun eettisiä periaatteita.

7.3 Jatkotutkimusaiheet

Uskon, että koska Ruotsin ampuma-aseväkivallasta ja sen ennaltaehkäisystä ei vielä olla tehty suomenkielisiä tutkimuksia voi tämä tutkimus toimia tietynlaisena johdantona aiheeseen. Lisäksi, koska olen kahlannut läpi ison määrän aiheeseen liittyvää aineistoa, voi tämä tutkimus antaa näkökulmaa, mistä kannattaa etsiä tietoa aihepiiriin liittyen. Toivon, että tutkimustani voidaan tavalla tai

toisella hyödyntää jatkossa ja, että se ennen kaikkea voisi inspiroida aiheeseen liittyviä jatkotutkimuksia.

Yksi isoimmista yllätyksistä minulle, kuten neljännen luvun alussa mainitaan, oli, että Suomessa ei olla vielä tehty minkäänlaista kartoitusta ampumisten määrästä. Tämä voisi olla hyvä aihe, jos haluaa tehdä vaativan ja hyödyllisen tutkimuksen. Tämä edellyttäisi kuitenkin valtavan työpanoksen, sillä ampumisia pitäisi seuloa eri järjestelmistä ja rajata tarkkojen kriteereiden perusteella. Ruotsiin verrattuna Suomessa on kuitenkin huomattavasti vähemmän ampumisia, joten siinä mielessä, edessä ei suinkaan olisi mahdoton projekti. Toinen ajankohtainen aihe voisi olla tarkempi perehtyminen eri syihin ampuma-aseväkivallan kasvun takana Ruotsissa, jota tämä opinnäytetyö sivuaa, mutta ei käsittele sen syvemmin. Tulevien vuosin aikana, jos ampuma-aseväkivalta saadaan Ruotsissa laskuun, avautuisi siitä myös hyvä tutkimusaihe tutkia tarkemmin millä metodeilla lasku on saatu aikaiseksi. Lisäksi jengiytymistä sekä asumissegregaation lisääntymistä Suomessa tulisi tutkia lähemmin.

8. LÄHTEET

Anttila, Pirkko 2014: Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Menetelmäkäsikirja. Metodix. Luettavissa: <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/> Luettu: 10.03.2022

Bergvall, Olle 2021: Sluta skjut kan vara på väg till Stockholm. Uutinen. Dagens Arena. Luettavissa: <https://www.dagensarena.se/innehall/sluta-skjut-kan-vara-pa-vag-till-stockholm/> Luettu: 27.02.2022

Brå 2015: Skjutningar 2006 och 2014. Analyysi. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2015-11-18-skjutningar-2006-och-2014.html> Luettu: 10.01.2022

Brå 2016: Insatser mot brott och otrygghet i socialt utsatta områden. Rapport. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: https://bra.se/download/18.37179ae158196cb1723309b/1480436880282/2016_20_Insatser_mot_brott_och_otrygghet.pdf Luettu: 20.03.2022

Brå 2017: Brottutvecklingen i Sverige fram till år 2015. Rapport. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: https://bra.se/download/18.4a33c027159a89523b1ae6a8/1557227832989/2017_5_Brottutvecklingen_i_Sverige_fram_till_ar_2015.pdf Luettu: 26.02.2022

Brå 2020: I fokus: Skjutningar och kriminella grupperingar. Uutinen. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: <https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/nyheter/2020-09-09-i-fokus-skjutningar-och-kriminella-grupperingar.html> Luettu: 13.03.2022

Brå 2021: Dödligt skjutvapenvåld i Sverige och andra europeiska länder - en jämförande studie av nivåer, trender och våldmetoder. Rapport. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2021-05-26-dodligt-skjutvapenvald-i-sverige-och-andra-europeiska-lander.html> Luettu: 17.02.2022

Brå 2021: Kriminalstatistik 2020 – Konstaterade fall av dödligt våld. Rapport. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/konstaterade-fall-av-dodligt-vald.html> Luettu: 26.02.2022

Brå, 2022: Om Brå. Tiedote. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa: <https://bra.se/om-bra.html> Luettu: 18.03.2022

Cornell, Dewey 2013: Gun violence: Prediction, prevention, and policy. Teoksessa Arthur C. Evans Jr & Nancy G. Guerra & Robert Kinscherff & Eric Mankowski & Marisa R. Randazzo & Ellen Scrivner & Susan B. Sorenson & W. Douglas Tynan & Daniel W. Webster. Tutkimus. American psychology association. Luettavissa:

<https://www.apa.org/pubs/reports/gun-violence-prevention> Luettu 16.01.2022

Erlandsson, Åsa 2022: Gängkriminelle "Nur": "Du går på begravningen, beklagar sorgen, hämnas och går vidare". Artikkel. Dagens Nyheter. Luettavissa:

<https://www.dn.se/sverige/gangkriminelle-nur-du-gar-pa-begravningen-beklagar-sorgen-hamn-as-och-gar-vidare/> Luettu: 27.02.2022

Frejdeman, Hannah 2020: Sverige behöver ett nytt migrationssystem. Artikkel. Svenska Dagbladet. Luettavissa:

<https://www.svd.se/sverige-behover-ett-nytt-migrationssystem> Luettu:17.02.2022

Frisk, Johan 2020: Varför skjuts det så mycket i Sverige? Artikkel. Forskning.se. Luettavissa:

<https://www.forskning.se/2020/01/21/varfor-skjuts-det-sa-mycket-i-sverige/> Luettu: 17.02.2022

Gråsten, Hanna 2020: Huumeita, aseita, ryöstöjä, jengiytymistä- Poliisit: Ruotsin kehitys on rantautunut Suomeen. Artikkel. Iltalehti. Luettavissa:

<https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/c8e00504-84c7-452a-8ac8-0f9f525fb8ac> Luettu: 19.02.2022

Haglund, Anja 2021: "Klart större än både Enrochat och Anom". Artikkel. Svenska Dagbladet. Luettavissa:

<https://www.svd.se/gangsterchatten-sky-slar-bade-encro-och-anom> Luettu: 27.02.2022

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2021: Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje. Ohje. Poliisiammatti-korkeakoulu. Luettavissa:

<https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/poliisi-AMK-opinnaytetyon-ohje.pdf/fe75bce1-f90e-20e8-7134-3feb541f84fb/poliisi-AMK-opinnaytetyon-ohje.pdf?t=1618912264850> Luettu

11.01.2022

Hakala, Heidi 2019: Finland har färre dödsjutningar än Sverige, men fler mord. Artikkel. Hufvudstadsbladet. Luettavissa:

<https://www.hbl.fi/artikel/finland-har-farre-dodsskutningar-an-sverige-men-fler-mord/> Luettu:

05.02.2022

Helsingin kaupunki, 2019: Alueellinen eriytyminen. Verkkojulkaisu. Helsingin kaupunki. Luettavissa:

https://tilajakehitys.hel.fi/alueellinen_eriytyminen Luettu: 26.02.2022

Humblebo, Anders 2021: FBI gillrade en fälla – så gick insatsen till. Artikkel. MSN Nyheter. Luettavissa:

<https://www.msn.com/sv-se/nyheter/inrikes/fbi-gillrade-f%C3%A4lla-%E2%80%93-s%C3%A5-gick-insatsen-till/ar-AAKPu0Y> Luettu: 27.02.2022

Hätönen, Sami 2022. Sähköpostikeskustelu 26.01.2022

Ivert, Anna-Karin & Mellgren, Caroline 2021: Effektivutvärdering av Sluta skjut: En strategi för att minska det grova våldet. Rapport. Brottsförebyggande rådet. Luettavissa:

<https://bra.se/om-bra/nytt-fran-bra/arkiv/press/2021-02-17-minskat-antal-skjutningar-i-malmo-visar-utvardering-av-sluta-skjut.html> Luettu 11.01.2022

Johansson, Leif 2007: Kriminella gäng tar över Sverige. Artikkel. Metro.

Luettu: 19.02.2022

Komulainen, Ilkka 2014: Rikollisuutta koskeva lainsäädäntö Suomessa. Maisteritutkielma. Lapin yliopisto. Luettavissa:

<https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/60129/Komulainen.Ilkka.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Luettu: 06.02.2022

Kriminalvården 2020: Samverkan mot våldet ger hopp. Utinen. Kriminalvården. Luettavissa:

<https://www.kriminalvarden.se/om-kriminalvarden/nyheter/2020/december/samverkan-mot-valdet-ger-hopp/> Luettu:27.02.2022

Kääriäinen, Juha 2002: Rikollisuuden pelko kasvaa Itä-Helsingissä – Asuinalueiden erilaistuminen ja turvattomuuden kokeminen Helsingissä ja Espoossa vuosina 1997 ja 2001. Artikkel. Julkari.fi.

Luettavissa:

<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101061/023kaariainen.pdf?sequence=1> Luettu: 19.02.2022

Lakka, Päivi 2021: Ohisalo on valmis ajamaan kovia keinoja: jengirikollisuus muuttui vuoden aikana – ”Meillä on uusi ilmiö käsillä”. Artikkel. Iltasanomat. Luettavissa:

<https://www.is.fi/politiikka/art-2000008390380.html> Luettu, 17.01.2022

Lassfolk-Feodoroff, Crista 2019: Suomi suree jo historiansa viidettä koulusurmaa – Kuopio liittyi Tutun, Rauman, Tuusulan ja Kauhajoen synkälle listalle. Artikkel. Helsingin uutiset. Luettavissa:

<https://www.helsinginuutiset.fi/paikalliset/1201208> Luettu: 19.02.2022

Polisen 2020: Operation Rimfrost ger resultat. Utinen. Polismyndigheten. Luettavissa:

<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2020/maj/operation-rimfrost-ger-resultat/> Luettu: 17.02.2022

Polisen 2021: 155 frihetsberövade i största insatsen hittills mot organiserad brottslighet. Uutinen. Polismyndigheten. Luettavissa:

<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/2021/juni/155-frihetsberovade-i-storsta-insatsen-hittills-mot-organiserad-brottslighet/> Luettu: 27.02.2022

Polisen: Sprängingar och skjutningar – polisens arbete. Artikkel. Polismyndigheten. Luettavissa:

<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/sprangningar-och-skjutningar/> Luettu 11.01.2022

Regeringen 2020: Ett år med 34-punktsprogrammet – arbetet mot gängkriminaliteten pågår för fullt. Artikkel. Regeringskansliet. Luettavissa:

<https://www.regeringen.se/artiklar/2020/09/ett-ar-med-34-punktsprogrammet---arbetet-mot-gangkriminaliteten-pagar-for-fullt/> Luettu: 17.02.2022

Rikskriminalpolisen 2004: Organiserad brottslighet i Sverige 2004. Rapport. Rikskriminalpolisen. Luettu: 19.02.2022

Rostami, Amir 2013: Tusen fiender – en studie om svenska gatugäng och deras ledare. Tutkimus. Linnéuniversitetet. Luettavissa:

<https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A712083&dswid=6692> Luettu: 19.02.2022

Salmi Partners 2020: Operation Rimfrost läggs ner. Artikkel. Salmi Partners advokatfirma. Luettavissa:

<https://www.xn--misstnktfrbrott-4kb42a.nu/operation-rimfrost-laggs-ner> Luettu: 17.02.2022

Schau, Oscar 2021: Rikspolischefen: 400 frihetsberövade tack vare Enrochat och Anom. Uutinen. SVT Nyheter. Luettavissa:

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/rikspolischefen-sa-manga-har-gripits-i-trojan-shield> Luettu: 27.02.2022

Sivonen, Mari 2017: Dokumenttanalyysi tutkimusmenetelmänä terveystieteissä. Pro gradu-tutkielma. Itä-Suomen yliopisto. Luettavissa:

https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/17863/urn_nbn_fi_uef-20170525.pdf Luettu: 10.03.2022

Sturup, Joakim 2018: Increased gun violence among young males in Sweden. Teoksessa Amir Rostami & Hernan Mondani & Manne Gerell & Jerzy Sarnecki & Christofer Edling. Tutkimus. European journal on on criminal policy and research. Luettavissa:

https://www.researchgate.net/publication/324992753_Increased_Gun_Violence_Among_Young_Males_in_Sweden_a_Descriptive_National_Survey_and_International_Comparison Luettu: 05.02.2022

Svärd, Fanny 2021: Mediaforskaren: Därför får mordet på Einár stor medial uppmärksamhet. Artik-
keli. SVT Nyheter. Luettavissa:

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/darfor-far-mordet-pa-ein-r-stor-medial-uppmarksamhet> Luettu:

26.02.2022

Tano, Fredrik 2021: "Vi försöker få dem att förstå hur mycket deras våld påverkar hela samhället".

Artikkeli. Dagens Nyheter. Luettavissa: <https://www.dn.se/sverige/vi-forsoker-fa-dem-att-forsta-hur-mycket-deras-vald-paverkar-hela-samhallet/> Luettu: 27.02.2022

Yohannes, Sofia 2021: Avslöjanden ur Enrochat kan ha ökat våldet. Artikkeli. SVT Nyheter. Luetta-

vissa: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/avslojanden-ur-enrochat-kan-ha-eskalerat-valdet> Luet-

tu:27.02.2022